MURIEL SPARK

Cei mai frumoşi ani

ALCRIS
Romance

Capitolul 1

Când discutau cu fetele de la Şcoala Marciei Blaine, băieții țineau bicicletele de ghidon, ca o pavăză între ei si acestea; în plus , puteau pleca în orice clipă.

Fetele nu-şi puteau da jos pălăriile, pentru că se aflau în apropierea scolii si gestul ar fi însemnat o încălcare a regulamentului. Se puteau trece cu vederea anumite abateri de la aşezarea corectă a pălăriei, în special când era vorba de fetele din anii terminali şi atâta timp cât pălăria nu era purtată pe-o parte.

Erau posibile variații mai subtile, de exemplu ridicarea borului în față sau în spate.

Fiecare din cele cinci fete ce stăteau lipite una de cealaltă, tocmai din cauza băieților, îşi purta pălăria altfel.

Aceste fete formau grupul Brodie. Aşa erau cunoscute

chiar înainte ca directoarea să le numească astfel, dispreţuitoare, când trecuseră de la cursul primar la cel superior la vârsta de doisprezece ani. Se distinseseră imediat ca fiind elevele domnişoarei Brodie, deoarece cunoşteau o mulţime de lucruri care nu făceau parte din programa şcolară autorizată. De exemplu, auziseră de evanghelism, de pictorii italieni renascentişti, de avantajele cremelor şi de fluctuaţia primului ciclu menstrual; li se vorbise despre decoraţiunile interioare ale casei din Londra a autorului personajului Winnie Pooh, ca şi despre viaţa amoroasă a romancierei Charlotte Bronte şi a însăşi domnişoarei Brodie; ştiau de existenţa lui Einstein şi de argumentele în favoarea teoriei că Biblia nu e adevărată; cunoşteau elementele de bază ale astrologiei, dar nu şi numele capitalei Finlandei.

Când împliniseră şaisprezece ani şi începuseră să zăbovească mai mult în afara şcolii, rămânând în acelasi stil Brodie inconfundabil, erau privite cu suspiciune şi colegele nu le plăceau. Nu aveau spirit de echipă şi, de fapt, nici nu prea aveau nimic în comun una cu cealaltă, în afară de continuarea prieteniei cu Jean Brodie. Aceasta încă mai preda la ciclul primar şi continua să fie privită în şcoală cu mare suspiciune.

Şcoala Marcia Blaine era o şcoală de fete dotată parțial la începutul secolului al nouăsprezecelea de văduva bogată a unui legător de cărți din Edinburgh, mare admiratoare a lui Garibaldi. Portretul acesteia era aşezat pe perete la loc de cinste în marele hol şi în fiecare an, de Ziua Fondatorului, se aduceau buchete de crizanteme şi dalii, care stăteau pe o strană alături de o Biblie deschisă la o pagină pe care era subliniat cu roşu:" Ah, unde voi găsi o femeie virtuoasă, căci e mai de preț decât orice iubire".

Fiecare din cele cinci fete era renumită pentru ceva. La cei şaisprezece ani ai ei, Monica Douglas avea funcția de monitor şi era recunoscută în special

pentru operațiunile matematice pe care le putea face mental şi pentru crizele de furie în care pălmuia pe oricine din preajmă. Avea nasul roşu, atât iarna, cât şi vara, părul lung, negru împletit în cozi şi picioare groase ca de purcel. De când împlinise şaisprezece ani, îşi purta pălăria panama mai sus decât era normal, ca şi cum i-ar fi fost prea mică, fiind conştientă că oricum arăta grotesc.

Rose Stanley era renumită pentru apetitul sexual. Pălăria ei era aşezată destul de banal pe părul scurt blond, dar avea câte o adâncitură în ambele părți ale calotei.

Eunice Gardiner, mignonă, cu o ținută întotdeauna foarte îngrijită, renumită pentru agilitatea cu care executa exerciții de gimnastică şi pentru că era o înotătoare excelentă, îşi purta pălăria cu borul ridicat în față.

Sandy Stranger îşi ținea pălăria cât se poate de lăsată pe spate, drept pentru care o prindea cu un elastic sub bărbie, cu borul ridicat de jur împrejur. Câteodată, îşi rodea elasticul, astfel încât trebuia înlocuit.

Era renumită pentru ochii ei mici şi pentru vocea clară cu care recita, încântându-şi asistența.

Momentan, băieții cu bicicletele o insultau pe Jenny Gray pentru maniera în care vorbea, de parcă ar fi fost la orele de oratorie. Voia să devină actriță şi era cea mai bună prietenă a lui Sandy. îşi purta pălăria cu borul lăsat mult pe frunte. Era recunoscută ca fiind cea mai drăguță şi mai grațioasă din grup.

- Nu fi bădăran, Andrew! se adresă ea, cu voce ascuțită.

- Nu fi bădăran, Andrew! repetară ei în bătaie de joc, trei din cei cinci băieți având numele de Andrew.

Veni şi Mary Macgregor, ultima membră a grupului, o persoană tăcută şi fadă pe care o putea învinui pentru orice. Era însoțită de o fată care nu făcea parte din grup-

extrem de bogata Joyse Emily Hammond, delincventa trimisă de curând la şcoală şi nici o guvernantă nu-i putea face faţă. încă mai purta uniforma verde a şcolii de la care venise, pe când celelalte fete erau îmbrăcate în violet intens.

Până acum, Joyce Emily- insistase să se utilizeze ambele nume- se limitase la a arunca, din când în când, ghemotoace de hârtie în profesorul de muzică. încerca din răsputeri să fie admisă în celebrul grup şi spera să fie ajutată de cele două nume ale sale, dar nu se întrevedea nici o speranţă şi nu înţelegea de ce.

- Vine o profesoară, anunţă Joyce Emily, făcând un semn cu capul în direcţia porţilor.

Doi Andrew plecară imediat. Ceilalţi trei băieţi rămaseră, sfidător, dar privind în direcţia opusă, ca şi cum s-ar fi oprit să admire norii de deasupra Dealului Pentland. Fetele se strânseră şi mai mult una lângă cealaltă, ca şi cum ar fi discutat.

- Bună ziua, salută domnişoara Brodie apropiindu-se de grup. Nu v-am văzut de câteva zile. Cred că nu e cazul să-i mai reţinem pe aceşti tineri. La revedere, băieţi. Grupul se puse în mişcare şi Joyce le urmă. Nu cred că o

cunosc pe această fată ... Ei bine, draga mea, spuse ea după ce aceasta i-a fost prezentată, noi trebuie să plecăm.

Sandy o privi pe Joyce Emily plecând, apoi, cu mişcări stângace, lipsite de graţie, porni în direcţia opusă.

Grupul Brodie îşi continua existenţa secretă, la fel ca acum şase ani, în copilăria fetelor.

"Vă învăţ cu mult peste nivelul vârstei voastre", le spusese la vremea aceea domnişoara Brodie şi "toate elevele mele sunt crema elitei".

De aceste cuvinte îşi aminti acum Sandy, privind cu ochii ei mici nasul roşu al Monicăi, în timp ce urma întregul grup.

- Fetelor, aş dori să veniţi mâine seară la cină, spuse domnişoara Brodie. Faceţi în aşa fel să puteţi.

- Cercul dramatic ... murmură Jenny.

- Găsiţi o scuză. Trebuie să vă consult în ceea ce priveşte un nou complot care să mă forţeze să demisionez. Inutil să vă mai spun că n-o voi face.

Domnişoara Brodie nu discuta niciodată despre problemele ei cu alţi membri ai colectivului de profesori, ci doar cu fostele eleve, în care avea încredere. Mai existaseră tentative de-a fi îndepărtată din şcoală, însă toate eşuaseră.

- Mi s-a sugerat din nou să mă angajez la o şcoală progresistă, unde regulile sunt mai puţin stricte şi se pune accent pe dezvoltarea personalităţii elevului şi unde metodele mele ar fi mai potrivite decât aici. Dar refuz să predau la o şcoală de excentrici; rămân la această fabrică de instrucţie. Trebuie să existe şi aici o autoritate cu putere de influenţă. Dacă mi se dă pe mână o fată la o vârstă la care încă mai este maleabilă, va fi a mea pe viaţă.

Fetele zâmbiră în cunoştinţă de cauză.

Cu profilul ei roman conturându-se semeţ în lumina soarelui, domnişoara Brodie dădea impresia unei femei puternice. Nu exista nici un dubiu că nu avea să cedeze; conducerea şcolii n-avea decât s-o asasineze dacă voia să scape de ea.

- Si cine sunt de data aceasta iniţiatorii planului? întrebă Rose.

- Vom discuta mâine seară. Dar fiţi sigure că nu vor reuşi.

- Nu, sigur că nu, recunoscură toate.

- Nu atâta timp cât sunt în floarea vârstei. E important de ştiut cât eşti în floarea vârstei - nu

uitaţi niciodată. Ei, iată tramvaiul meu. Presupun că nu

voi avea loc pe scaun; suntem în anul o mie nouă sute treizeci şi şase - vremea cavalerismului e de mult apusă.

Cu şase ani în urmă, ieşind cu elevele în curtea şcolii pentru a face ora de istorie sub bătrânul ulm şi trecând pe lângă biroul directoarei, a cărui uşă era deschisă, domnişoara Brodie se opri puţin în faţa încăperii goale.

- Veniţi să vedeţi ceva, atrase ea atenţia fetelor asupra unui poster mare prins pe perete, înfăţişând un individ sub care era scris "Mai întâi de toate, siguranţa". Domnul din imagine a fost prim-ministru. Domnişoara Mackay îi păstrează încă imaginea pe perete, deoarece este adepta sloganului înscris sub aceasta. Dar nu siguranţa este cea mai importantă.

Contează în primul rând bunătatea, adevărul şi frumuseţea. Si acum, urmaţi-mă.

Acesta a fost pentru fete primul indiciu al diferenţei dintre domnişoara Brodie şi restul profesorilor. Unele din ele îşi dăduseră seama atunci pentru prima oară că este posibil să existe diferenţe între adulţi, chiar dacă acestea trebuie să servească aceloraşi interese, fiind cu atât mai entuziasmate cu cât aveau impresia că ar fi şi ele de partea opoziţiei.

De multe ori în toamna aceea însorită, fetele făceau orele la umbra ulmului.

- Țineți cărțile pe picioare, deschise, pentru ca, în cazul apariției vreunui intrus, să dăm impresia că facem orele noastre obişnuite: istorie, poezie, gramatică. între timp, vă voi povesti despre vacanța mea din vara trecută, din Egipt; vă voi povesti despre cum să vă îngrijiți tenul şi mâinile ... despre francezul pe care l-am cunoscut în tren în drum spre Biaritz ... şi despre pictura italiană pe care am văzut-o. Cine este cel mai mare pictor italian?

- Leonardo da Vinci.

- Incorect. Răspunsul e Giotto; el e preferatul meu. Ei, şi acum, aşa cum v-am spus adesea şi cum experiența vacanței trecute mi-a întărit convingerea, mă aflu în momentul de apogeu al vieții mele. Acest moment e destul de greu de sesizat, aşa că, fetelor, când veți creşte, trebuie să fiți atente să-l recunoaşteți imediat, la indiferent ce vârstă apare, după care trebuie să-l trăiți din plin, pentru că acesta e momentul pentru care fiecare s-a născut. Sandy, nu eşti atentă; despre ce vorbeam?

- Despre faptul că ați atins momentul de apogeu, domnişoară Brodie.

- Dacă se întâmplă să vină cineva, nu uitaţi că aceasta este ora de gramatică. Vă voi povesti acum puţin din viaţa mea, când eram mai tânără decât acum, totuşi cu şase ani mai mare decât el. Am fost logodită cu un tânăr la începutul războiului, dar el a căzut pe câmpul din Flandra. Sandy, ai de gând să speli?

- Nu, domnişoară.

- Văd că ţi-ai ridicat mânecile. Nu vreau să am de-a face cu fete care îşi ridică mânecile, indiferent

cât de cald e afară. Las'-le imediat în jos, doar suntem fiinţe civilizate. A căzut cu o săptămână înainte de declararea armistiţiului; a căzut ca o frunză toamna, deşi avea doar douăzeci şi doi de ani. Când vom intra în clasă, am să vă arăt pe hartă unde e Flandra şi locul unde iubitul meu zace dinainte ca voi să vă fi născut. Era sărac - un om de la ţară, din Ayrshire, dar foarte muncitor şi inteligent. Când m-a cerut în căsătorie, a spus că va trebui "să bem apă şi să mergem încet". în limbajul lui Hugh asta însemna că urma să trăim liniştiţi. Rose, ce-am spus că semnifică această zicătoare?

- Că veţi duce o viaţă liniştită.

Povestea logodnicului căzut în luptă al domnişoarei Brodie era spre final când directoarea, domnişoara

Mackay, se apropie. Din ochii mici, ca de purcel, ai lui Sandy, începuseră deja să se rostogolească lacrimi, molipsind-o şi pe prietena ei, Jenny, care începu să-şi caute batista, suspinând.

- Hugh a fost omorât cu o săptămână înainte de semnarea armistiţiului. După aceea, oamenii strigau "Să fie spânzurat Kaiserul!" însă Hugh zăcea deja în

mormânt, continuă domnişoara Brodie, în timp ce fetele plângeau.

- Am venit să vă văd şi plec imediat, spuse directoarea, ajungând lângă ele. De ce plângeţi?

- Le-a impresionat o poveste pe care tocmai le-o spuneam. Eram la ora de istorie.

- Să plângi pentru aşa ceva la doar zece ani! După cum v-am spus, am venit doar să vă văd, după care trebuie să plec imediat. Ei bine, a început un nou trimestru; sper că aţi avut o vacanţă minunată şi abia aştept să citesc compunerile voastre despre cum aţi petrecut-o. Nu mai plângeţi pentru ceea ce este deja istorie.

- Aţi procedat foarte bine, le lăudă domnişoara Brodie după plecarea directoarei. într-o situaţie dificilă, e mai bine să nu spui nimic. Vorba e de argint, dar tăcerea e de

aur. Mary, mă asculți? Ce spuneam?

Mary Macgregor, care arăta mai degrabă ca un om de zăpadă, care mai târziu devenise recunoscută pentru prostia ei, care întotdeauna se făcea învinuită şi care la vârsta de douăzeci şi trei de ani îşi pierdu

viața într-un incendiu, într-un hotel se aventură să răspundă "Auriu".

- De aur, şi ce spuneam că e de aur?

- Frunzele care cad, şopti Mary cu un aer încurcat, privind împrejur.

- Este clar că nu erai atentă. Fetelor, dacă m-ați asculta, aş face din voi cineva.

Capitolul 2

Mary Macgregor nu-şi dăduse niciodată seama că domnişoara Brodie nu făcea nimănui altcuiva decât elevelor sale confidențe în legătură cu poveştile ei de dragoste. Nu se mai gândise prea mult la aceasta, deşi nu îi displăcuse. Abia după destul de mult timp, la un an de la izbucnirea celui de-al doilea război mondial, într-un moment de tristețe, când, stângace şi incompetentă ca de obicei, fusese, în plus, părăsită şi de iubit, un caporal pe care-l cunoscuse de două săptămâni, Mary îşi dădu seama

că zilele acelea de şcoală în care asculta poveştile

domnişoarei Brodie, fuseseră cele mai fericite din viața ei. Avea doar zece ani şi stătea inertă, printre celelalte eleve, reuşind cu toate acestea să se facă învinuită pentru orice neregulă, chiar dacă fapta nu era în mod cert comisă de ea, dar ca un permanent tribut plătit stângăciei prin care se caracteriza; şi totuşi. aceea rămăsese perioada cea mai luminoasă din viața sa.

Sandy Stranger avu chiar de-atunci presentimentul că aceea avea să rămână perioada cea mai frumoasă din viața ei şi, când împlini zece ani şi-şi sărbători ziua de naştere, împărtăşi acest gând lui Jenny Gray, care fusese invitată. Surpriza petrecerii erau cuburile de ananas cu frişca, dar surpriza zilei era faptul că fetele fuseseră lăsate singure. Savurându-şi ananasul, Sandy se simțea fericită - o fericire care, totuşi, nu avea nimic comun cu plăcerea de-a mânca, sau de-a se juca, fiind o senzație cu totul aparte, ca o conştientizare vagă a unui sentiment care avea să rămână întotdeauna un punct de referință.

- "Fetelor, veți fi crema cremelor". spuse ea, citând-o pe domnişoara Brodie şi făcând-o pe Jenny să izbucnească

în râs. Stii ... se spune că perioada aceasta este cea mai fericită din viață.

- Da, întotdeauna eşti sfătuit să profiți la maximum de zilele de şcoală, pentru că nu se ştie ce te aşteaptă mai târziu.

- Domnişoara Brodie spune că floarea vârstei este perioada cea mai minunată.

- Da, dar ea nu s-a căsătorit, ca mamele şi tații noştri.

- Ei nu au "floarea vârstei".

- Da, dar au relații sexuale.

Fetițele făcură o pauză, ca şi când atunci şi-ar fi dat seama pentru prima dată de implicațiile acelui adevăr.
Oricum, ideea era nouă pentru ele şi aducea în lumină aspecte asupra cărora nu se gândiseră până atunci.

- Domnul Lloyd are un copil abia născut, înseamnă că a făcut dragoste cu soția lui.

Domnul Lloyd era profesorul de desen si, poate, mai uşor de plasat în imaginația lor într-o astfel de ipostază inedită pentru ele.

- Ți-l poți închipui? şopti Jenny, după ce amândouă se liniştiră din râs.

Ochii lui Sandy se micşorară şi mai mult, ca şi cum ar

fi făcut un efort de imaginaţie.

- Trebuie să fi fost în pijama.

Discrepanţa dintre figura plină de prestanţă a profesorului lor păşind solemn în clasă şi această supoziţie declanşă un nou val de râs.

- Faci asta sub impulsul momentului; aşa se întâmplă, explică Jenny.

Jenny constituia o sursă sigură de informaţii, deoarece fata angajată la magazinul tatălui ei rămăsese de curând însărcinată, iar ea auzise întâmplător unele comentarii.

Aceasta le conduse la o adevărată activitate de cercetare - un proiect denumit conspirativ chiar aşa, "cercetare", punând laolaltă fragmente disparate din conversaţiile auzite mai mult sau mai puţin întâmplător, mai mult sau mai puţin pe

ascuns, precum şi pasaje de texte citite care acum căpătau o semnificaţie nouă.

- Se întâmplă totul într-o clipă, întări Jenny. S-a întâmplat şi cu Teenie când s-a dus să se plimbe cu prietenul ei; apoi, a trebuit să se căsătorească.

- Vă distraţi bine, scumpelor? întrebă mama lui Sandy, apărând în dreptul uşii, urmată de mama lui Jenny. Ce-aţi vrea să faceţi, acum?

Privirea furioasă şi intrigată a lui Sandy exprima totul: "Ai promis că ne laşi singure şi o promisiune rămâne o promisiune; ştii că nu e bine să nu te ţii de cuvânt faţă de un copil; aş putea să rămân marcată pe toată viaţa dacă-mi faci aşa ceva."

- Bine, vă lăsăm singure, spuse mama ei imediat, ca şi cum ar fi primit mesajul. Distracţie plăcută în continuare.

Uneori, Sandy se simţea jenată de faptul că mama ei era englezoaică, lucru uşor de constatat, după cuvintele specifice pe care le folosea, precum şi de paltonul elegant cu blană pe care-l purta, total deosebit de îmbrăcămintea obişnuită a celorlalte mame.

Fetiţele deschiseră sertarul cu partituri pentru pian şi scoaseră, dintre acestea, un caiet pe a cărui primă pagină scria:

"Coliba din munţi" de

Sandy Stranger şi Jenny Gray"

Era povestea, încă în curs de creaţie, despre iubitul domnişoarei Brodie, Hugh Cannthers. Nu fusese ucis în război - era vorba de o greşeală în telegramă. Venise s-o caute pe domnişoara Brodie la şcoală şi prima persoană cu care discutase fusese domnişoara Mackay, directoarea, care-l informase că domnişoara Brodie nu-l mai iubea şi

avea un alt iubit. Hugh se retrăsese în munți, unde-şi făcuse un adăpost; acolo îl găsiră Sandy şi Jenny, învelit într-o jachetă din piele. In stadiul la care ajunsese povestirea, Hugh o ținea pe Sandy ostatică. Jenny reuşise să evadeze noaptea şi încerca să ajungă acasă, iar Hugh se pregătea să plece în urmărirea ei. Sandy luă un creion şi continuă: "-Hugh! îl imploră Sandy. Iți jur pe tot ce am mai scump că domnişoara Brodie nu a avut niciodată un

alt iubit şi încă te aşteaptă, rugându-se şi sperând. Dacă o laşi pe Jenny să plece, ți-o va aduce aici pe Jean Brodie: o vei vedea şi o vei putea ține în brațe după aceşti doisprezece ani.

- înapoi, fetițo, şi nu-mi sta în cale. Stiu foarte bine că Jenny va povesti despre mine logodnicei mele de altădată; ştiu foarte bine că amândouă sunteți spioane trimise de ea, ca să afle şi să-şi bată joc de mine. Pleacă din dreptul uşii!

- Niciodată! spuse Sandy, blocând cu trupul ei tânăr şi zvelt zăvorul, în timp ce ochii ei, de culoarea azurului, străluceau provocator."

- E rândul tău acum, spuse Sandy, dându-i lui Jenny creionul.

"Dintr-o mişcare", continuă aceasta să scrie, "Hugh o aruncă în capătul celălalt al colibei, apoi ieşi în lumina lunii, păşind apăsat prin zăpada cernută din cer"

- Aminteşte ceva despre cizme.

"Cizmele lui străluceau în lumina lunii", scrise Jenny.

- Apare de prea multe ori "în lumina lunii", dar, în sfârşit, vom mai corecta când o vom publica.
- Dar e secret, Sandy!
- Stiu; nu fi îngrijorată, nu o vom publica până când nu vom ajunge în floarea vârstei.
- Crezi că domnişoara Brodie a făcut dragoste cu Hugh?
- Ar fi avut un copil, nu-i aşa?
- Nu ştiu.
- Eu nu cred c-au făcut aşa ceva. Dragostea lor a fost mai presus de relația fizică.
- Domnişoara Brodie spunea că, înainte de ultima lui plecare, stăteau unul în brațele celuilalt, abandonându-se total pasiunii.
- Totuşi nu cred că se dezbrăcau.
- Nici eu; nu-mi imaginez scena.
- Nu mi-ar plăcea să am relații sexuale.

- Nici mie. Mă voi căsători cu un bărbat total pur.
- Ia o caramea.

Fetele se aşezară pe covor, lângă cămin, unde-şi savurară caramelele.

- Hai să fim vrăjitoare, ca de Halloween, propuse Sandy, inspirată de brățările lui Jenny si de dansul flăcărilor si imediat începură amândouă să improvizeze incantații magice.
- La muzeu, există un zeu grec care stă în picioare complet dezbrăcat. L-am văzut duminică după-amiază, dar eram cu mătuşa Kate si nu m-am putut uita cum trebuie.
- Să mergem duminica viitoare; va fi o acțiune în cadrul "cercetării"
- Da, dar nu vei avea voie să mergi doar cu mine, fără să fie şi o persoană adultă.
- S-o rugăm pe domnişoara Brodie să ne însoțească.
- Nici ea nu ne va lăsa să privim statuia.
- Nu cred că va observa că-i dezbrăcată.
- Aşa e; ea e mai presus de aceste lucruri triviale.

Se făcu ora ca Jenny să plece acasă, însoțită de mama sa. In timp ce-i făcea semn de rămas-bun de la

fereastră, Sandy se întreba dacă şi prietena ei avea, ca şi ea, sentimentul că duce o viață dublă.

***

Domnişoara Brodie recita, cu capul uşor lăsat pe spate şi ochii întredeschişi, o celebră baladă, pentru ca ziua de şcoală a fetelor să se termine pe o notă de exaltare.

Rose îşi deşira cordonul; Jenny era complet captivată de poem, de fapt ea nu se plictisea niciodată; nici Sandy nu se plictisea, dar pentru asta trebuia să ducă o viață dublă. De data aceasta, dincolo de versurile recitate, era propriul său dialog cu eroina baladei, Lady of Shalott.

" Aceea, atât de tânără şi de frumoasă, va fi nefericită în dragoste", îşi imagină ea pe Lady of Shalott spunându-i:

"Ce pot însemna aceste cuvinte?" strigă Sandy în gând, speriată.

Groaza i se citea însă pe chip, într-o expresie pe care domnişoara Brodie o remarcă imediat.

- Sandy, te doare ceva? Fetelor, trebuie să învățați să vă păstrați întotdeauna o figură calmă, senină, indiferent de ceea ce se-ntâmplă; acesta este unul din bunurile cele mai de preț ale unei femei. Priviți-o pe Mona Lisa!

Toate capetele se întoarseră să privească reproducerea pe care domnişoara Brodie o adusese din călătoriile ei şi-o agăţase pe perete. Intr-adevăr, impresia pe care Mona Lisa o lăsa era că zâmbetul ei ar fi acelaşi chiar dacă tocmai i s-ar fi extras o măsea.

- Ah, dacă m-aş fi ocupat de voi de când aveaţi şapte ani! Atunci cu siguranţă că aţi fi fost crema cremelor. Uneori, mă tem că este deja prea târziu. In orice caz, voi sunteţi vocaţia mea. Chiar dacă un rege m-ar cere în căsătorie, l-aş refuza, pentru a mă dedica vouă. Şi-acum, aliniaţi-vă într-un şir şi păşiţi cu capul sus, ca nişte doamne de viţă nobilă.

Cu capul dat pe spate atât de mult, încât ochişorii ca de purcel erau îndreptaţi spre tavan, Sandy îşi luă locul în şir.

- Ce faci, Sandy?!

- Merg ca o doamnă.

- întreci măsura, Sandy. Remarc că eşti cam frivolă şi mă tem că niciodată nu vei face parte din crema societăţii.

Fetiţa păru jignită şi mirată, apoi se consolă, facând o vizită în laboratorul de chimie. Acesta era un loc absolut magic şi profesoara de chimie, domnişoara Lockhart părea să aibă în jurul ei o aură de puritate. Sandy îşi

făcuse un obicei să-şi murdărească bluza în mod intenţionat cu o picătură de cerneală, ştiind că va fi trimisă la laborator pentru a i se presăra puţină substanţă pe pata respectivă. De fiecare dată se întorcea de acolo încântată, ca sub imperiul unei vrăji. Se putea spune că aceste vizite, pe care le calcula cu grijă pentru a nu da de bănuit, constituiau bucuria ei cea mai tainică.

- Fiţi totuşi mai atente. Nu-mi place să vă văd mergând atât de des acolo. Trebuie să ne păstrăm renumele. Si, să ştiţi: arta e mai importantă decât ştiinţa, ca atare are prioritate. Mai întâi sunt arta şi religia, apoi filozofia şi, în cele din urmă, ştiinţa

- aceasta este ordinea importanţei lor.

Era prima oară din cei doi ani petrecuţi sub îndrumarea domnişoarei Brodie. Era începutul anului 1931. Jean Brodie îşi alesese deja favoritele, sau mai degrabă pe cele în care putea avea încredere; de fapt, pe cele în ai căror părinţi avea încredere că nu vor depune plângere împotriva politicii ei educaţionale, categoric mai avansate şi mai originale. Fetele care făceau parte din grupul ei special erau invitate la ea acasă la ceai şi rugate să nu spună şi celorlalte, li se încredinţau secrete şi li se

făceau confidenţe, îi înţelegeau viaţa privată, animozitatea dintre ea şi directoare şi cunoşteau necazurile pe care le avusese de suferit pentru ele. Acestea au fost începuturile grupului Brodie.

Eunice Gardiner era la început atât de liniştită şi de tăcută, încât nimeni nu înţelegea de ce fusese selecţionată în grup. In cele din urmă, însă, ea era cea care însufleţea întâlnirile la ceai, făcând spre amuzamentul tuturor, giumbuşlucuri şi tumbe.

După douăzeci şi opt de ani, Eunice - devenită asistentă medicală şi căsătorită cu un medic - păstra încă vie amintirea acelor zile.

- Anul viitor, când vom merge la Festivalul de la Edinburgh, spuse ea soţului său, aş vrea să merg şi la mormântul domnişoarei Brodie.
- Cine a fost?
- O profesoară a mea, o persoană foarte cultă; ea singură era un adevărat festival. Ne invita la ceai acasă la ea şi ne povestea despre cei mai frumoşi ani ai ei, s-a îndrăgostit de un curier egiptean şi ne-a povestit şi nouă despre el. Avea câteva eleve preferate, iar eu eram una dintre ele. O făceam să râdă cu tumbele şi săriturile mele.
- întotdeauna am spus că educaţia ta a avut ceva

ciudat.

- Nu era deloc nebună; ştia perfect ce făcea. Ne povestea totul despre viaţa ei sentimentală.

- Spune-mi şi mie.

- E o poveste lungă. De fapt, era doar o fată bătrână. Trebuie neapărat să-i duc flori la mormânt

- numai dacă l-aş putea găsi.

- Când a murit?

- Imediat după război. Se retrăsese din învăţământ. De fapt, retragerea ei a fost o tragedie; fusese forţată s-o facă, înainte de termen. Directoarea n-o agrease niciodată, iar ea a fost trădată chiar de una din fetele din grupul ei. Nici până azi nu ştiu cine a fost aceea.

Să revenim acum la lunga plimbare pe care domnişoara Brodie o făcea prin Edinburgh împreună cu fetele, în acea zi de vineri din luna martie, când instalaţia de încălzire din şcoală se defectase şi toate celelalte eleve fuseseră trimise acasă. Mary Macgregor mergea alături de Sandy, pentru că Jenny plecase acasă. Monica Douglas, renumită mai târziu pentru operaţiile matematice pe care le făcea mental şi pentru accesele de furie, mergea în spatele lor, cu faţa roşie congestionată,

nasul lat şi picioarele ca nişte ţăruşi. Lângă ea era Rose Stanley, înaltă, blondă, cu un ten palid gălbui, care neavând însă reputaţia de-a face dragoste atât de bine, discuta numai despre trenuri, macarale, maşini, jocuri mecanice şi alte subiecte tipice băieţilor. De fapt, nu o interesa principiul de funcţionare, ci doar cunoştea denumiri de motoare, valorile cailor putere şi preţurile seturilor de construcţie. De asemenea, se căţăra pe ziduri şi în copaci, fiind un adevărat băieţoi de fată. Fără să-i fi ştirbit cu nimic feminitatea, toate acestea îi dădeau o poziţie privilegiată în faţa băieţilor.

Alături de Rose mergea domnişoara Brodie, cu capul sus şi bărbia uşor ridicată, deschisă la nasturii de la haina din tweed şi cu pălăria din fetru maro cu borul ridicat într-o parte. Ultima din grup era Eunice Gardiner, care intercala din când în când câte o săritură în timp ce păşea şi pentru care domnişoara Brodie încetinea ritmul, astfel încât să fie amândouă în aceeaşi linie. Sandy, bucuroasă de-a fi în acelaşi rând cu Mary, căreia nici nu mai încerca să-i adreseze vreun cuvânt, avea o discuţie imaginară

foarte interesantă cu personajul principal al ultimei ei lecturi, un corsar care se baza pe ajutorul ei, în cadrul uneia dintre cele mai palpitante misiuni.

Ajunseseră de-acum în vechiul centru al Edinburgh-ului, vechiul oraş, pe care nici una dintre fete nu-l văzuse până atunci, pentru că părinții lor nu erau chiar atât de pasionați de istorie încât să le ducă să viziteze acea mahala insalubră ai cărei locuitori ofereau scene şocante, dezvăluind aspecte ale unei existențe sărace şi sordide cu care fetele nu erau obişnuite: bărbatul care stătea pur şi simplu pe trotuarul rece ca gheața, ceata de copii care se ținuse după grupul lor, strigând cuvinte pe care fetele instinctiv le înțeleseseră ca obscene, deşi nu le mai auziseră niciodată, femeia mică de statură, cu păr negru bogat şi gură mare care, după o ceartă în mijlocul străzii a unui bărbat cu o altă individă, îl luă de braț pe acesta spunând clar: "De-acum voi fi cu bărbatul tău."

Toate acestea rămaseră bine fixate în amintirea lui Sandy toată viața, făcând-o să înțeleagă un lucru nou: Edinburgh-ul pe care îl percepuse ea era altfel

decât oraşul cunoscut altora, tot aşa cum anii '30 nu însemnau şi pentru alții ceea ce însemnau pentru ea. Astfel, când, ajunsă deja la maturitate şi devenită de câțiva ani Sora Helena a Transfigurării, Sandy discută cu unul din vizitatorii de la mănăstire îngăduiți ei, în ciuda regulamentului, cu dispensă specială pe baza Tratatului

scris de ea, primi din nou confirmarea percepției cu totul diferite a oamenilor asupra aceleiaşi realităţi.

- Cred că am făcut amândoi şcoala în aceeaşi perioadă, Soră Helena, spuse bărbatul venit să discute cu ea, numai că eu - în Edinburgh, la internat; a fost o perioadă cenuşie, iar profesorii nu erau de prima categorie. Dar oraşul era cu mult mai frumos decât arată acum. Cel mai mult îmi plăcea vechiul oraş; din punct de vedere arhitectural, nu cred că există ceva mai frumos în toată Europa.

- Am fost şi noi o dată acolo, dar am rămas îngrozită de mizerie.

- Ei, erau anii '30. Spune-mi, Soră Helena, ce anume consideri că te-a influențat cel mai mult în acei ani? Adică, în adolescență.

Citeai poeziile lui Anden şi Eliot?

- Nu.

- Noi, băieții, da. Vroiam să mergem să luptăm în Spania, în războiul civil - de partea republicanilor, fireşte. Nu țineați cu nici una din părți?

- Nu ... La noi a fost altfel ...

- Influența din anii adolescenței este foarte importantă pentru toată evoluția ulterioară.

- Da, chiar dacă îți provoacă protestul.

- Ce te-a influențat cel mai mult? Ceva de natură politică, personală? Calvinismul?

- Nu; nimic de genul acesta. A existat însă o anume domnişoară Jean Brodie care era la apogeul vieții.

Sandy prinse şi mai strâns zăbrelele vorbitorului, ca şi cum ar fi vrut să treacă undeva, dincolo. De fapt, figura ei nu era niciodată calmă, ca a celorlalte călugărițe care-şi primeau rarii vizitatori retrase undeva în umbră, cu mâinile încrucişate în poală. Observaseră şi acestea cum, strângând cu amândouă mâinile barele metalice şi privind curioasă printre ele, Sandy discuta cu distinsele

personalități - psihologi, cercetători catolici, jurnaliste renumite, profesori universitari - care veneau să-i pună diverse întrebări despre ciudatul tratat de psihologie referitor la natura percepției morale, numit "Transfigurarea banalului" care devenise, în mod neaşteptat, atât de faimos.

- E deja târziu, aşa că nu vom intra în Catedrala St. Giles. Dar bănuiesc că ați fost deja acolo, spuse domnişoara Brodie.

Aproape toate fetele o vizitaseră, mai puțin Sandy, care nici nu mersese, nici nu vroia să meargă acolo. îi era

teamă doar privind din afară vechile biserici din Edinburgh, atât erau de sumbre şi de lugubre. Odată, domnişoara Brodie le arătase fotografia Catedralei din Cologne. Arăta ca un tort de mentă, de parcă ar fi fost construită pentru plăceri, festivităţi şi petrecerile date de Fiul Risipitor. Dar interiorul bisericilor scoţiene prezenta mai multă încredere, pentru că acestea erau pline de oameni, nu de fantome. Sandy, Rose Stanley şi Monica Douglas făceau parte din familiile credincioase, deşi nu obişnuiau să meargă la

biserică. Jenny Gray şi Mary Macgregor erau prezbiteriene şi mergeau la Şcoala de Duminică. Eunice Gardiner era membră a bisericii episcopale engleze şi pretindea că nu crede în Isus, ci în Tată, Fiu şi Sfântul Duh. Pentru Sandy, care credea în fantome, spirite şi duhuri, varianta cu Sfântul Duh i se părea cea mai interesantă.

Discuţia fusese deschisă din timpul trimestrului de iarnă de domnişoara Brodie care, deşi adeptă a bisericii scoţiene cu acele reguli severe cunoscute încă din tinereţe, se înscrisese la cursurile de religie comparată din cadrul Universităţii. Aşadar, şi elevele ei aflaseră pentru prima dată că existau şi oameni cinstiţi care nu credeau în nici

un Dumnezeu, nici măcar în Allah.

îşi continuară plimbarea în grup, de data aceasta cu domnişoara Brodie în frunte, între Sandy şi Rose.

- Sunt convocată la directoare luni, în pauza de dimineață. Nu am nici o îndoială că domnişoara Mackay vrea din nou să mă chestioneze în legătură cu metodele mele de instruire, doar s-a mai întâmplat şi urmează să se mai întâmple.

Deocamdată, îmi urmez pricipiile de educație şi dau tot ce am mai bun, acum, în anii mei cei mai frumoşi. Pentru mine, a educa înseamnă a scoate la suprafață ceea ce există deja în sufletul copilului; pentru domnişoara Mackay, înseamnă a introduce ceva nou, adică a vârî pur şi simplu o mulțime de informații în capul elevului. Eu ghidez cunoştințele deja existente să iasă la lumină şi acesta este de fapt adevăratul sens. Domnişoara Mackay m-a acuzat că am vârât tot felul de idei în capul fetelor, dar asta este, mai degrabă, ce se întâmplă prin metoda ei de educație. Fetelor, să nu admiteți să se spună că v-aş fi dat cine ştie ce idei. Sandy, ce-am spus că înseamnă educație?

- A ajuta să se exteriorizeze ceva existent, spuse

Sandy, preocupată de compunerea, în gând, a unei scrisori către personajul de roman cu care discuta în permanenţă.

"Domnişoara Sandy Stranger are marea plăcere de a-l invita pe domnul Alan Breck la cină, marţi 6 ianuarie, la ora 8."

"Asta îl va surprinde, cu siguranţă, se lăsă Sandy în continuare în voia gândurilor. Si dacă vom trăi o pasiune atât de mare, încât nu ne vom mai putea stăpâni şi vom face dragoste? Desigur, când ajungi să te dezbraci, nu mai raţionezi."

- Ăsta este un Citroën, remarcă Rose când maşina trecu pe lângă ele. E marcă franţuzească.

- Sandy, nu te mai gândi! Dă mâna! spuse domnişoara Brodie. Si tu, Rose, ai capul plin cu mărci de maşini. Sigur, foarte bine, dar există pe lume lucruri mai importante decât maşinile. Sunt sigură că Sandy ascultă ceea ce spun, ca o fată bine educată.

"Si dacă oamenii se dezbracă unul în faţa celuilalt, îşi continuă Sandy raţionamentul, este ceva atât de nepoliticos, încât e inevitabil ca pasiunea lor să se stingă puţin. Si atunci, dacă există chiar şi acel moment de luciditate, cum se mai poate întâmpla totul ca şi când ar fi

dus de-un cal, într-o clipă?"

- Aşadar intenţionez doar să atrag atenţia domnişoarei Mackay că principiile noastre vizând educaţia diferă radical. Cuvântul "radical" vine de la

latinescul radix care înseamnă rădăcină, adică denotă ceva fundamental, de bază. Ori, eu şi directoarea ne deosebim fundamental în privinţa metodei de educare. Ni se cere să educăm minţile nu să intervenim brutal asupra lor. Dar ea nu a avut niciodată o logică prea grozavă. Logica este arta de a raţiona. Ce este logica, Rose?

- Ceva legat de raţionament.

Mai târziu, dar cât era încă adolescentă, Rose avea să trezească mai întâi uimirea, apoi admiraţia şi entuziasmul domnişoarei Brodie prin rolul pe care părea că-l joacă: o Venus ridicându-se deasupra legilor morale, renumită pentru cum făcea dragoste.

Deocamdată însă, Rose nu avea decât unsprezece ani şi o interesau maşinile, iar domnişoara Brodie nu era nici ea pe atunci atât de emancipată, încât să nu considere subiectul "sex" ca fiind un subiect tabu, despre care nu putea face decât câteva referiri voalate.

- Când voi avea acea întrevedere cu domnişoara Mackay, îi voi atrage atenţia că, în conformitate cu

condițiile contractului meu de angajare, metodele

mele nu pot fi condamnate decât dacă se dovedesc a fi necorespunzătoare sau subversive şi dacă elevele mele nu sunt pregătite pentru examenul de sfârşit de trimestru. Nădăjduiesc să vă descurcați bine la acest examen, chiar dacă, după ce-l dați, uitați totul. în ceea ce priveşte caracterul necorespunzător al învățăturilor mele, acesta nu-mi poate fi imputat decât ca urmare a unei denaturări grosolane a unui trădător. Sper să nu fiu trădată vreodată. Domnişoara Mackay este mai tânără decât mine şi are un salariu mai mare, dar asta din pură întâmplare; când eu am terminat facultatea, maximum de specializare existentă era inferioară celei oferite mai târziu, când a studiat ea. De aceea, ea este cea care deține poziția ierarhică superioară. Dar raționamentul ei e deficitar, de aceea nu mă tem deloc pentru întâlnirea de luni.

- Domnişoara Mackay are o față roşie îngrozitoare, cu toate acele vinişoare care se văd.

- Rose, nu-ți permit să vorbeşti astfel în prezența mea. Nu e corect.

Intre timp ajunseseră aproape de stația de tramvai.

Urmau să ia tramvaiul pentru a ajunge acasă la domnişoara Brodie, în Churchbill, unde erau invitate la ceai. Trecură pe lângă un număr mare de bărbaţi care aşteptau la coadă. Purtau costume ponosite şi, în timp ce discutau şi râdeau, fumau şi scuipau bucăţele de tutun.

- Sunt cei fără serviciu, şopti Monica Douglas.

- Se numesc şomeri, explică profesoara. Aşteaptă să primească ajutorul de şomaj. Câteodată, merg să-şi cheltuiască aceşti bani pe băutură, în timp ce copiii lor mor de foame. Dar, sunt fraţii noştri. Trebuie să ne rugăm pentru ei. Am să vă scriu rugăciunea specială pentru şomeri. Sandy, nu mai privi aşa! In Italia, problema şomajului a fost mai bine rezolvată.

Sandy se simţi din nou îngrozită. Coada aceea nesfârşită de "fraţi" îi atrăgea privirea ca un magnet. Unii dintre bărbaţi privea spre fete, dar parcă în gol, fără a le vedea, continuând să vorbească sacadat şi să râdă, râsetele lor terminându-se adesea în accese de tuse.

- Când am venit aici, în Edinburgh, ca studentă, locuiam cu chirie pe această stradă, continuă domnişoara Brodie să povestească, în timp ce aşteptau tramvaiul şi cât dură călătoria. Proprietăreasa, o doamnă foarte zgârcită, venea în fiecare dimineaţă să mă întrebe ce vreau să

mănânc la micul dejun. "Vrei un hering? Nu, nu vrei. Ai mânca un ou fiert? Nu, nu cred că poţi. " Ei, rezultatul era că, în fiecare dimineaţă nu primeam decât pâine cu unt, şi acestea în cantităţi foarte mici.

Râsetele fetelor se uniră pentru câteva clipe cu râsetele şomerilor. Şirul lor începuse să se pună în mişcare, pe măsură ce intrau în biroul de unde primeau banii. Imediat reveni şi teama lui Sandy; şirul acela părea coada unui balaur care nu avea nici un drept să existe într-un oraş, dar care nici nu putea fi gonit, fiind de neînvins. Simţea nevoia să plângă de mila copiilor flămânzi ai acelor oameni. începu să tremure şi se scuză în faţa domnişoarei Brodie, de a nu putea veni la ceai.

într-adevăr, nu-şi dorea decât să ajungă acasă cât mai repede, la căldură.

Mai târziu, gândindu-se la tumbele lui Eunice, Sandy regretă că nu mersese şi ea. Scoase caietul secret dintre partituri şi mai adăugă un capitol romanului început: Adevărata poveste de dragoste a domnişoarei Jean Brodie.

Capitolul 3

Zilele treceau şi vântul sufla dinspre Forth. în nici un caz nu trebuie crezut că domnişoara Brodie era unică; sau că -din moment ce astfel de lucruri sunt relative - era nebună. Singura ciudăţenie era că preda la o şcoală ca Marcia Blaine. în anii o mie nouă sute treizeci, erau o mulţime de femei de la treizeci de ani în sus, singure, rămase fără parteneri din cauza războiului, umplându-şi timpul cu călătorii de descoperire a noi idei şi practici în domeniul artei, social, al educaţiei sau religiei. Fetele bătrâne progresiste din

Edinburgh nu predau în şcoli, mai ales în şcoli cu caracter tradiţional, ca Şcoala de fete Marcia Blaine. Poate că în acest sens domnişoara Brodie era puţin cam deplasată, din punctul de vedere al colegelor ei, nu însă al celor ca ea - fiicele energice ale negustorilor acum morţi, ale preoţilor, profesorilor universitari, doctorilor, marilor proprietari ai trecutului, care le înzestraseră cu minţi ascuţite, constituţie robustă, inimă largă. Femeile acestea puteau fi văzute susţinându-şi în orice împrejurare punctul de vedere în legătură cu orice subiect, de la autenticitatea Scripturii, la semnificaţia cuvântului "garantat" de pe un borcan cu gem; mergeau la conferinţe,

încercau să se hrănească numai cu nuci şi miere. învăţau germana, se instalau în rulote sus în munţi, în regiunea lacurilor, cântau la chitară, susţineau micile companii de teatru, închiriau locuinţe în cartierele de periferie şi-şi învăţau vecinii arta decoraţiunilor interioare; unele dintre ele erau adepte ale mişcării naţionaliste scoţiene, iar altele, ca domnişoara Brodie, se numeau europene şi considerau oraşul Edinburgh o capitală europeană.

Totuşi, nu activau în cadrul unor comitete şi nu erau profesoare, iar dacă acest lucru se întâmpla totuşi, acestea erau persoane mai puţin întreprinzătoare, deloc răzvrătite, dar foarte muncitoare şi ordonate.

Domnişoara Brodie făcea parte din categoria celor cu talent oratoric şi orientare feministă, gata să abordeze cele mai delicate subiecte, de exemplu planificarea familială sau caracterul mult mai educativ al concertelor decât al slujbelor religioase, discutând cu bărbaţii "ca de la bărbat la bărbat."

Aşadar, privită din acest punct de vedere, domnişoara Brodie nu avea nimic neobişnuit, măcar în aparenţă. Poate că diferea de restul profesoarelor prin faptul că se afla într-o permanentă evoluţie, pe când celelalte rămăseseră închistate în concepţiile lor, mai ales referitoare la

aspectele etice, de la vârsta de douăzeci de ani. Domnişoara Brodie era deschisă oricărei provocări intelectuale şi-şi făcea un titlu de glorie din faptul că putea învăţa orice. " Aceştia sunt anii mei de glorie şi voi beneficiaţi de ei" le spunea ea fetelor, şi ea însăşi se afla într-un proces de transformare, pe măsura formării fetelor.

Vacanţa de vară a anului o mie nouă sute treizeci şi unu marca prima aniversare a momentului la care domnişoara Brodie anunţase că este în floarea vârstei. Pentru fetele din grupul ei, fusese anul cel mai marcat de problema sexualităţii - un an de revelaţii tulburătoare.

Trimestrul începu în forţă, ca de obicei.

- Mi-am petrecut cea mai mare parte a vacanţei de vară din nou în Italia, începu domnişoara Brodie, stând bronzată în faţa clasei, apoi am stat o săptămână la Londra. Am adus multe fotografii pe care le putem aşeza pe perete. Iată, de exemplu, o formaţiune a fasciştilor lui Mussolini - o imagine mult mai bună decât cea de anul trecut; fac nişte lucruri minunate, după cum vă voi povesti mai târziu. Am mers cu prietenii mei în audienţă la Papa; ei i-au sărutat inelul, dar eu am considerat suficient doar să mă aplec asupra acestuia. Eram

îmbrăcată cu o rochie lungă neagră şi o pelerină din dantelă - arătam superb. Prietenii mei din Londra, care sunt foarte bogaţi, m-au luat cu ei într-o vizită şi, în casa acelei persoane la care am mers, am văzut pictura

Primavera de Botticelli; "Primavera" înseamnă Naşterea primăverii. Sigur era o reproducere. Aşa cum v-am mai spus, Mussolini este unul din cei mai mari oameni din lume, iar fasciştii lui ...

- Bună dimineaţa, domnişoară Brodie. Bună dimineaţa, fetelor; luaţi loc, spuse directoarea, intrând grăbită şi lăsând uşa larg deschisă în urma ei. Am trecut să vă văd şi trebuie să plec imediat. Cum vă simţiţi în prima zi de şcoală? Sper că nu sunteţi triste. Nu uitaţi că anul acesta vă aşteaptă un examen pe care trebuie să-l treceţi cu brio, aşa că aveţi mult de muncit pentru a trece în cursul superior. De asemenea, sper că aţi avut o vacanţă frumoasă; de altfel, toate arătaţi foarte bine şi sunteţi bronzate. Abia aştept să citesc eseurile voastre în care să povestiţi cum aţi petrecut.

După ce directoarea ieşi, domnişoara Brodie rămase privind lung uşa, apoi şterse de pe tablă operaţia aritmetică pe care întotdeauna o scria, preventiv, pentru

astfel de vizite inopinate în orele de curs cărora le schimba destinația.

- Aşa cum vă spuneam, Mussolini este autorul unor fapte mărețe, iar şomajul este mult redus față de anul trecut. Ştiți foarte bine că eu nu cred că trebuie să te adresezi copiilor altfel decât adulților, deoarece copiii au o capacitate de înțelegere mult mai mare decât se bănuieşte. Aşadar, cu sau fără examenul de sfârşit de an va trebui să beneficiați de experiența vizitei mele în Italia. La Roma am văzut Forum şi Colosseumul, unde mureau gladiatorii şi unde sclavii erau aruncați leilor. Un american mi se adresă, observând: " Pare o adevărată carieră de piatră." Vorbesc nazal americanii. Mary, ce înseamnă a vorbi nazal?

Mary nu ştia.

- Ignorantă ca de obicei. Eunice?

- Pe nas.

- Răspunde, te rog, complet. Anul acesta va trebui să începeți să dați răspunsuri complete. Răspunsul corect este: A vorbi nazal înseamnă a vorbi pe nas. Aşadar, acolo luptau gladiatorii. "Ave Caesar!" strigau ei. "Cei ce urmează să moară te salută!" - îmbrăcată cu o rochie maro, cu brațul

ridicat şi ochii strălucind ca tăişul unei săbii, domnişoara Brodie se-ntoarse cu fața spre fereastră, salutând încă o dată, ca şi când Caesar s-ar fi aflat cu-adevărat acolo. Cine a deschis fereastra? întrebă ea, lăsând brațul jos şi revenind parcă de undeva din istorie. Sase inci înseamnă o deschidere suficientă; mai mult de-atât, e o dovadă de vulgaritate. Lucrurile astea se fac instinctiv. Ei, conform orarului, urmează ora de istorie. Deschideți manualele şi țineți-le proptite cu mâna, iar eu am să vă povestesc în continuare despre Italia. Am cunoscut un tânăr poet lângă o fântână. Iată o imagine a lui Dante când a cunoscut-o pe Beatrice pe Ponte Vecchio.

S-a îndrăgostit imediat de ea; a fost un moment sublim al unei iubiri sublime. Cine a pictat acest tablou? Rossetti, răspunse tot ea, căci nimeni nu ştiu.

- Cine a fost Rossetti, Jenny?

- Un pictor.

- Si un geniu, adăugă Sandy pentru a veni în ajutorul prietenei sale.

- Un prieten al lui ...?

- Al poetului Swinburne, răspunse o fetiță.

- Nu ați uitat! Anul viitor veți avea câte un profesor

pentru fiecare materie, dar în acest ultim an cu mine, veți beneficia de rodul anilor mei de apogeu. Veți rămâne toată viața cu ceea ce vă învăț eu.

Chiar înainte de-a proclama oficial că se află în momentul de apogeu al vieții, domnişoara Brodie începuse să-şi facă duşmani printre colegele de la ciclul primar. Profesorii de la ciclul superior se arătau indiferenți sau uşor amuzați, pentru că încă nu simțiseră impactul "grupului Brodie". Doar în şcoala primară, unde personalul era mai prost plătit şi cu o calificare inferioară, mocnea indignarea. Ezistau totuşi două excepții - doi profesori care o susțineau necondiționat în toate privințele: unul era domnul Gordon Lowther, profesorul de muzică al întregii şcoli, iar celălalt, domnul Teddy Lloyd, profesorul de desen care preda la cursul superior. De altfel, erau şi singurii bărbați din corpul profesoral şi amândoi puțin îndrăgostiți de domnişoara Brodie, ceea ce-i determina să se

comporte, chiar fără să-şi dea seama, ca rivali. Până acum, însă nu-i atrăseseră atenția ca bărbați, ci doar ca susținători, fapt pentru care le era recunoscătoare. Fetele din grupul ei remarcaseră primele eforturi pe care fiecare din cei doi le făcea pentru a-i câştiga interesul.

Trecuse destul de mult timp până ce grupul Brodie ajunsese să-i distingă pe cei doi unul de celălalt, deşi erau foarte diferiţi. Teddy Lloyd, profesorul de desen, arăta cel mai bine şi era şi cel mai sofisticat. Se spunea că e jumătate velş, jumătate englez. Vorbea răguşit, ca şi cum tot timpul ar fi avut bronşită. O şuviţă aurie îi cădea mereu, rebelă, pe frunte. Dar cel mai minunat lucru în legătură cu el era că nu avea decât un braţ, dreptul, astfel încât putea picta. îşi pierduse braţul stâng în război.

Fetele nu avuseseră ocazia să-l privească de aproape decât o singură dată, şi atunci într-o lumină slabă, pentru că trăsese jaluzelele pentru a putea arăta mai bine diapozitivele în cabinetul său. Domnişoara Brodie le adusese acolo, iar el le arăta imagini dintr-o expoziţie de artă italiană deschisă la

Londra, urmând cu un indicator conturul desenat de pictor. Când îşi plimbă pentru a treia oară indicatorul pe şezutul modelului din pictură, foarte vizibil în spatele unei draperii transparente, fetele părură că nu se mai pot abţine: cu cât îşi ţineau buzele mai strânse, cu atât mai incontrolabil pufneau pe nas, până când domnul Lloyd începu să privească de jur- împrejur, ofensat şi exasperat.

- Este evident, comentă domnişoara Brodie, că aceste

fete nu provin din medii cultivate. Suntem invadaţi de filistini, domnule Lloyd.

Şocate de duritatea observaţiei şi vrând să demonstreze contrariul, fetele se străduiră să-şi compună o figură serioasă, dar imediat ce indicatorul domnului Lloyd îşi reluă traseul de-a lungul părţilor intime ale personajelor lui Botticelli, Sandy izbucni într-un acces de ceea ce încerca să facă să pară tuse, iar celelalte îşi găsiră un refugiu aplecându-se ca şi cum ar fi căutat ceva ce le căzuse sub scaune, pentru a putea râde neobservate.

- Nu mă aşteptam, mai ales de la tine, Sandy.

Sandy o privi cu mirare ipocrită. De fapt, domnişoara Brodie luă imediat măsuri cu Mary Macgregor, care se afla chiar lângă ea. Fetiţa râdea doar pentru că râdeau toate celelalte, nu pentru că ar fi înţeles motivul; nici nu i-ar fi trecut vreodată prin minte că ar fi existat o cauză de amuzament, dar, antrenată de restul clasei, râdea cu gura până la urechi, de parcă ţinea neapărat să afişeze nu numai lipsa educaţiei, ci şi gândurile cele mai neruşinate. Domnişoara Brodie o prinse brutal de braţ şi, ridicând-o în picioare, o conduse până la uşă şi o împinse afară, apoi reveni liniştită de parcă ar fi rezolvat întreaga problemă.

De fapt, exact asta se şi întâmplase, pentru că măsura radicală pe care o luase calmă brusc fetele.

De altfel, domnul Lloyd trecuse la descrierea unei Madone cu pruncul, subiect care oricum nu se mai preta la amuzamentul elevelor. Intrigată de tonul egal cu care profesorul continua imperturbabil expunerea, Sandy observă privirea acestuia îndreptată spre domnişoara Brodie, ca pentru a-i

cere aprobarea, dar şi zâmbetul ei ca de zeiță, superior şi plin de înțelegere.

Abia mult mai târziu, Monica Douglas, cea care avea să fie renumită pentru uşurința cu care făcea operații matematice şi se înfuria, pretinsese că îl surprinsese pe domnul Lloyd sărutând-o pe domnişoara Brodie.

Se arătase extrem de sigură când povestise despre aceasta membrelor grupului, deşi relatarea ei fusese întâmpinată cu oarecare scepticism.

- Când?

- Unde?

- în atelierul de pictură, după orele de curs, ieri.

- Şi tu, ce făceai acolo? îşi asumă Sandy rolul de examinator al acelui interogatoriu încrucişat.

- M-am dus să iau un caiet nou de schițe.

- Bine, dar nu-l terminaseşi încă pe cel vechi.

- Ba da.

- Şi când ai făcut tu atâtea schițe ca să-l termini?

- Sâmbătă după-amiază, când voi jucați golf cu domnişoara Brodie.

- Aşa este, confirmă Rose Stanley. Monica şi-a consumat tot caietul: a făcut cinci ipostaze ale pădurii Tee din cinci unghiuri diferite.

- Si în ce parte a încăperii stăteau ei?

- în extremitatea îndepărtată. Sunt absolut sigură că el avea brațul în jurul ei şi o săruta. Când am deschis uşa, au tresărit şi s-au îndepărtat unul de celălalt.

- Care braț era în jurul ei?

- Dreptul, bineînțeles, doar nu-l are decât pe acela.

- Când i-ai văzut erai înăuntru sau în afara camerei? continuă Sandy, insistent, interogatoriul.

- înăuntru, apoi afară. îți spun sigur că i-am văzut.

- Si ce ți-au spus?

- Nu m-au văzut. M-am întors imediat şi am fugit.

- Era un sărut lung, pasional?

- Da, răspunse Monica după ce privi câteva

secunde în tavan ca şi cum ar fi făcut un calcul mental.

- Cum de ţi-ai dat seama, din moment ce-ai fugit imediat?

- A fost suficient cât am văzut; a fost o fracţiune de secundă dintr-un sărut lung, pasional. Se vedea după cum o îmbrăţişase şi ...

- Nu cred; pesemne ai visat, spuse Sandy, încercând astfel, incitată de noutatea veştii, să se asigure că e adevărată, eliminând orice dubiu.

Cu faţa congestionată, Monica o prinse de braţ şi-o ciupi, apoi învârti cu putere geanta în care-şi ţinea cărţile, astfel încât făcu loc în jurul ei, forţând fetele să facă un pas înapoi.

- începe să se enerveze, remarcă Eunice Gardiner.

- Nu cred ce spune, repetă Sandy, încercând cu disperare să vizualizeze scena din cabinetul de artă şi s-o determine pe Monica să o descrie punând mai mult suflet.

- Eu cred interveni Rose. Domnul Lloyd e un artist şi domnişoara Brodie are şi ea spirit artistic.

- N-au văzut când s-a deschis uşa? întrebă Jenny.

- S-au despărţit speriaţi, când am deschis uşa.

- De unde ştii că nu te-au văzut? continuă Sandy.

- Am dispărut înainte ca ei să se întoarcă. Stăteau în capătul celălalt al camerei, lângă paravanul folosit ca fundal pentru naturi moarte.

în spiritul celor spuse, Monica merse la uşa clasei şi demonstră ieşirea ei rapidă, dar reconstituirea se dovedi a nu fi suficient de satisfăcătoare pentru Sandy care simţi nevoia să o reia ea însăşi: ieşi din clasă, deschise din nou uşa, privi cu ochi uimiţi şi răsuflarea tăiată, după care se retrase ca o săgeată. Abia atunci mulţumită, Sandy repetă scena, spre încântarea colegelor ei. Era la a patra reluare când domnişoara Brodie apăru, total surprinsă, în spatele ei.

- Ce faci, Sandy?

- Mă joc ... răspunse aceasta, privind atent, cu ochii ei mici, pe această nouă domnişoară Brodie.

Chestiunea posibilităţii ca domnişoara Brodie să fie sărutată şi, la rândul ei, să sărute, preocupă minţile grupului până la Crăciun. Idila din timpul războiului, care le fusese prezentată până atunci, le adusese un personaj imaterial, acea domnişoară Brodie aparţinând perioadei dinaintea naşterii lor, pe când dezvăluirile Monicăi Douglas aveau ca protagonistă o persoană cât se poate de reală. Fetele hotărâră să păstreze secretul, ca nu

cumva difuzarea lui să-i aducă Monicăi necazuri.

Cert este că şi domnişoara Brodie era schimbată. Nu era vorba numai de faptul că Sandy şi Jenny încercau s-o reconceapă sub numele Jean, dar începuse să se îmbrace altfel, mai modern, şi să poarte un colier din chihlimbar veritabil. Această schimbare apărea şi mai evidentă la o comparaţie cu celelalte profesoare: dacă le priveai pe acestea şi apoi pe domnişoara Brodie, aceasta din urmă devenea brusc foarte uşor de imaginat abandonându-se unui sărut pasional.

Jenny şi Sandy se întrebau cât de departe merseseră atunci domnul Lloyd şi domnişoara

Brodie şi, în speranţa de a afla răspunsul, îşi făcuseră un obicei în a urmări linia pântecului acesteia - uneori atât de plat, încât amândouă cădeau de acord că totul fusese o scornire a colegei lor.

Chiar dacă Sandy depistase, cu fineţea de percepţie a celor unsprezece ani ai săi, o notă de dispreţ în atitudinea celorlalte profesoare, domnişoara Brodie le trata cu obişnuitul ei aer de superioritate. Trecea pe coridoarele şcolii cu capul ridicat semeţ şi nici nu mai mergea în cancelarie când clasa ei avea ore de specialitate, preferând să asiste la desfăşurarea lor.

Printre obiectele de specialitate era şi lucrul manual, iar cele două profesoare - domnişoara Ellen şi domnişoara Alison Kerr, a căror soră mai mare murise lăsând un gol imens - explicau atât de alambicat şi de prost, încât preferau să coasă ele însele, în locul oricărei îndrumări. Cele două erau oarecum separate de restul profesoarelor, dar nu s-ar fi gândit în nici un caz s-o critice pe domnişoara Brodie. Aşadar, orele de cusut erau o relaxare pentru toată lumea şi aceasta profita de ele pentru a

le citi fetelor romane, timp în care ele îşi înțepau cât puteau de mult degetele pentru ca picăturile de sânge să dea pânzei aspectul unei picturi interesante.

Cu totul diferite erau însă lecțiile de muzică. La câteva săptămâni după dezvăluirile făcute de Monica în legătură cu scena surprinsă în cabinetul de pictură, deveni din ce în ce mai evident că domnişoara Brodie era neobişnuit de agitată înainte, în timpul şi după orele de muzică.

- Eşti sigură că domnul Lloyd a sărutat-o, nu domnul Lowther? o întrebă Sandy pe Monica.

- A fost domnul Lloyd şi s-a întâmplat în cabinetul de pictură. Ce era să facă acolo domnul Lowther?

- Seamănă atât de mult unul cu celălalt ...

- Am văzut foarte bine. îmi pare rău că ți-am spus.

Numai Rose mă crede.

într-adevăr, Rose Stanley o credea, dar asta numai pentru că-i era indiferent. Din tot grupul lor, ea era cel mai puțin interesată de legăturile amoroase ale domnişoarei Brodie, ca şi de ale oricui

altcuiva. Mai târziu, când avea să devină recunoscută pentru cât de minunat făcea dragoste, această calitate se datora tocmai lipsei ei de curiozitate față de orice relație fizică - tot ce făcea era instinctiv.

- Chiar l-am văzut pe Teddy Lloyd sărutând-o pe domnişoara Brodie, atunci, în cabinetul de pictură, spuse Monica din nou, când o vizită pe Sandy la mânăstire, spre sfârşitul anilor cincizeci.

- Ştiu, încuviință Sandy.

Ştiuse chiar înainte ca domnişoara Brodie să-i fi spus aceasta într-o zi, după ce războiul se sfârşise, în timp ce stăteau la Hotelul Braid Hills şi mâncau sandvişuri şi beau ceai. Domnişoara Brodie fusese trădată, iar rezultatul era pensionarea ei înainte de vreme.

- Nu mai sunt la momentul de apogeu, spuse ea cu un tremur.

- A fost o perioadă frumoasă.

- Teddy Lloyd era foarte îndrăgostit de mine, după

cum ştii. De altfel şi eu de el. A fost o dragoste mare. într-o zi în cabinetul de pictură, m-a sărutat. N-am devenit niciodată amanți, nici măcar după ce

ai plecat din Edinburgh, când tentația era maximă. Dar am renunțat la el; era căsătorit. Am renunțat la marea dragoste a celor mai frumoşi ani ai mei. Aveam foarte multe lucruri în comun, mai ales firea artistică.

Scontase pe faptul că va fi în floarea vârstei până la şaizeci de ani. Dar anul acela, imediat după război, avea să fie ultimul al domnişoarei Brodie - al cincizeci şi şaselea. Părea mai în vârstă decât era. Fusese ultimul ei an pe lumea aceasta şi, într-un alt sens, şi al lui Sandy.

- Toamna târziu în acel an, o mie nouă sute treizeci şi unu, continuă domnişoara Brodie. Mă asculți, Sandy?

în acea toamnă târzie a anului o mie nouă sute treizeci şi unu, domnişoara Brodie lipsise două săptămâni de la şcoală. Fetelor li se spusese că era bolnavă şi că mersese la țară la o prietenă unde urma să rămână până se simțea mai bine. între timp, elevele fuseseră repartizate la alte clase. Grupul Brodie reuşise să rămână împreună şi fusese dat în grija unei anume domnişoare Gaunt, o femeie

uscățivă cu un cap mare osos şi îmbrăcată foarte demodat,

care pretindea fetelor, spre indignarea lor, să învețe conştiincios şi să păstreze o linişte desăvârşită. Rezultatul primei săptămâni: o mulțime de note proaste. Fetele erau atât de uluite de tratamentul ce li se aplica, încât nici nu observară lipsa orei de muzică, miercuri.

Joi fuseseră cunduse în sala de lucru manual şi cele două profesoare, ele însele intimidate de prezența domnişoarei Gaunt, începură imediat să le învețe să coasă la maşină. De data aceasta, însă, atmosfera era atât de tensionată, încât nici măcar mişcarea ritmică pe verticală a suveicii nu le mai amuza, ca de obicei, pe Sandy şi pe Jenny, cu conotațiile ei sexuale. De fapt, simpla prezență a domnişoarei Gaunt era suficientă pentru a şterge definitiv orice urmă, oricât de vagă, de astfel de interpretări.

Sandy se gândea la ”Jane Eyre”, romanul din care domnişoara Brodie le citea, făcând orele de lucru manual mult mai plăcute şi era în plină conversație cu personajul masculin principal, domnul

Rochester, când cuvintele domnişoarei Gaunt îi atraseră atenția:

- Domnul Lowther lipseşte săptămâna aceasta.

- Da, aşa am auzit şi eu, confirmă una din profesoarele de lucru manual.

- Se pare că nici săptămâna cealaltă nu va veni.

- E bolnav?

- Aşa am înţeles.

- Şi domnişoara Brodie e bolnavă.

- Şi ea va lipsi încă o săptămână.

- Dar ce s-a întâmplat?

- N-aş putea spune, dar nu e exclus să aibă aceeaşi suferinţă ca şi domnul Lowther, completă domnişoara Gaunt privindu-le cu subînţeles pe cele două profesoare surori.

- Poate că domnişoara Brodie are o relaţie sentimentală cu domnul Lowther, şopti Sandy către Jenny, mai mult ca să încerce să dea o notă picantă acelei atmosfere fade.

- Bine, dar domnul Lloyd a sărutat-o, iar ea n-ar fi acceptat dacă n-ar fi fost îndrăgostită de el.

- Poate că totuşi s-a hotărât pentru domnul Lowther - nu e căsătorit.

- Sunt amândoi în pat, începu Jenny un joc al fanteziei. Acum el stinge lumina; li se ating degetele de la picioare. Apoi, domnişoara Brodie... domnişoara Brodie ... Cuvintele fură acoperite de un val de râsete.

- Domnişoara Brodie cască, restabili Jenny decenţa, acum când era din ce în ce mai convinsă că totul era adevărat.

- Ba nu, domnişoara Brodie spune "Dragul meu..."

- Taci, vine Eunice.

Eunice Gardiner se apropie de masa la care erau Sandy şi Jenny, luă foarfecele şi plecă. în ultima vreme devenise foarte religioasă şi nu se putea vorbi despre astfel de lucruri în prezenţa ei. Faza aceasta prin care trecea nu dură mult, dar atât cât dură, Eunice nu mai prezenta încredere pentru colegele ei care nu-i mai împărtăşeau nici un secret.

- Domnul Lowther are picioarele mai scurte decât domnişoara Brodie, aşa că presupun că ea şi le

încolăceşte în jurul alor lui, reluă Jenny fantezia cu nuanţă erotică.

- Ştii unde locuieşte domnul Lowther?

- La Cramond. Are o casă mare, cu menajeră.

în anul acela după război, când Sandy stătea pe terasa Hotelului Braid Hills, cu privirea pierdută în depărtare, alături de domnişoara Brodie, aceasta îşi continuă povestea:

- Am renunţat la Teddy Lloyd. Dar, pentru a mă

vindeca sufleteşte, am hotărât să mă arunc într-o nouă relație amoroasă. Eram obsedată de dragostea pentru Teddy - dragostea celor mai frumoşi ani ai mei. Gordon Lowther era necăsătorit şi, prin urmare, mai potrivit. Asta e adevărat şi altceva nici nu mai e de comentat. Asculți, Sandy?

- Da, ascult.

- Parcă te-ai gândi la altceva. Ei, cum spuneam, asta e tot ce se poate spune referitor la acest subiect.

Sandy chiar se gândea la altceva - nu asta era toată povestea.

- Desigur, exista o bănuială în legătură cu relația noastră. Poate că voi, fetelor, ştiați. Tu, Sandy, aveai o idee vagă ... dar nimeni nu putea dovedi ce era între mine şi Gordon Lowther - nu s-a dovedit niciodată. Nu asta a dus la trădarea mea. Aş vrea să ştiu cine m-a trădat. Este incredibil să fi fost una dintre fetele mele. Uneori mă întreb dacă nu a fost biata Mary; poate ar fi trebuit să fiu mai bună cu ea. Ce sfârşit tragic a avut, biata fată, în acel incendiu ... Totuşi, nu înțeleg cum m-ar fi putut trăda.

- După ce a plecat, nu a mai avut nici o legătură cu şcoala.

- Oare Rose m-a trădat?

Tonul tânguitor cu care repeta "m-a trădat" o plictisea şi o îndurera în acelaşi timp pe Sandy.

"Au trecut şapte ani", se gândi ea, "de când am trădat-o pe această femeie obositoare şi exasperantă. Şi ce-nțelege ea prin "trădare"? Sandy privea spre

dealuri, ca şi cum acolo ar fi căutat-o pe domnişoara Brodie cum era la început - de netrădat, complet indiferentă la orice critici.

Capitolul 4

După absența de două săptămâni, domnişoara Brodie revenise la şcoală, spunând elevelor ei că îşi luase o pauză binemeritată. Ora de muzică a domnului Lowther decursese în mod obişnuit, atât doar că acesta, timid, cu picioare scurte şi păr auriu,

o privea din când în când cu ochi strălucitori, în timp ce ea realiza acompaniamentul la pian. Sandy era acum convinsă că profesorul de muzică era îndrăgostit de domnişoara Brodie, iar aceasta era îndrăgostită de profesorul de desen.

Era imposibil de imaginat scena dintre domnişoara

Brodie şi domnul Lowther în pat; de fapt, era imposibil de imaginat orice scenă în care aceasta să fie implicată intim şi totuşi, nu se putea să nu bănuieşti că astfel de lucruri se petrec cu adevărat.

în semestrul de primăvară, directoarea, domnişoara Mackay, invită elevele la ceai în biroul său - mai întâi în grupuri mici, apoi una câte una. Era un procedeu de rutină prin care se interesa, de fapt, de intenţiile lor în legătură cu profilul pe care doreau să-l urmeze în ciclul superior: modern sau clasic.

Domnişoara Brodie le dăduse deja o sugestie:

"Nu am nimic împotriva profilului modern. Clasic şi modern, se poate spune că sunt echivalente şi fiecare îşi are funcţionalitatea în viaţă. Sunteţi libere să alegeţi. Nu oricine e capabil de o educaţie clasică. Repet: sunteţi libere să alegeţi."

Fetele nu mai aveau nici o îndoială în ceea ce priveşte dispreţul ei faţă de profilul modern.

Din grupul ei, doar Eunice Gardiner se înscrisese la profilul modern, şi asta pentru că părinţii ei doreau ca ea să urmeze un curs de gospodărie şi ea însăşi dorea să facă suplimentar sport, o opţiune pe care numai acest profil o

oferea. Eunice se pregătea pentru Confirmare şi devenise mult prea pioasă pentru gustul domnişoarei Brodie.

Refuza să mai sară în sala de gimnastică şi să facă giumbuşlucuri, dar era suspect de interesată de competițiile sportive internaționale; de asemenea, refuzase să încerce rujul de buze al mătuşii lui Rose şi invitația domnişoarei Brodie la Teatrul Empire, pentru prima şi ultima lor ocazie de-a asista la spectacolul de balet al celebrei Anna Pavlova, sub pretextul unei obligații "sociale".

- Cum adică "sociale"? întrebă domnişoara Brodie, care nu ezita niciodată să le pună într-o situație dificilă atunci când încercau să se exprime cât mai vag posibil tocmai pentru a ascunde ceva.

- O întrunire în cadrul bisericii.

- Da, da, sigur, du-te şi asistă, iar noi vom asista la spectacolul marei Anna Pavlova; când ea apare pe scenă, toate celelalte balerine arată ca nişte elefanți, iar scena morții lebedei interpretată de ea reprezintă un moment de neuitat în eternitate.

Tot trimestrul, domnişoara Brodie se strădui s-o convingă pe Eunice să devină măcar misionară, sau să facă o muncă de pionierat într-o zonă a globului

confruntată cu probleme mari sau cu un factor de risc ridicat, pentru că nu putea tolera ca, fie chiar numai una din elevele ei să nu se dedice unei anumite cauze. în acelaşi timp, dedică tot timpul evocării personalității Annei Pavlova: tabieturilor ei, acceselor de furie determinate de firea ei temperamentală, intoleranța față de tot ce înseamna imperfecțiune.

- Țipă la ceilalți, ceea ce este permis unui mare artist, vorbeşte engleza cursiv cu un accent fermecător, iar când merge acasă, meditează asupra lebedelor - are câteva pe care le ține pe un lac din apropiere.

- "Sandy, spuse Anna Pavlova, în conversația care urmă, în mod inevitabil, în imaginația acesteia, eşti singura balerină cu adevărat talentată, după mine!

Interpretarea pe care o dai morții lebedei este perfectă, extrem de sensibilă."

"Ştiu, răspunse Sandy, relaxându-se." Această variantă i se păruse mult mai potrivită decât "Mă străduiesc cât pot."

Pavlova încuviință din cap cu înțelepciune şi privirea ei avea ceva din tragismul exilului şi-al artei.

"Orice artist este conştient. Nu am fost niciodată înțeleasă - niciodată", adăugă ea cu o voce disperată, la

limita unei izbucniri.

"Categoric eu vă înţeleg", o asigură Sandy, scoţându-şi, cu un gest indiferent pantofii de balet, pe care unul dintre figuranţi îi ridică plin de respect.

"E adevărat, exclamă Pavlova, strângându-i mâna. Asta, pentru că şi tu eşti o adevărată artistă şi vei duce mai departe făclia aprinsă de mine."

- Pavlova îşi contemplă lebedele, explică în continuare domnişoara Brodie, pentru a-şi perfecţiona mişcările; le studiază. Asta înseamnă să fii cu adevărat dedicat. Trebuie să deveniţi, toate, femei dedicate unui ideal, aşa cum eu m-am dedicat vouă.

Cu câteva săptămâni înainte de a muri, când află de la Monica Douglas că Sandy se călugărise, începu să aibă o vagă îndoială.

- Ce păcat că s-a irosit astfel! Nu la aceasta mă refeream când vă spuneam să vă dedicaţi viaţa unui ideal. Crezi că a făcut-o ca să mă supere? încep să mă întreb dacă nu cumva ea m-a trădat.

Directoarea le invită la ceai pe Sandy, Jenny şi Mary chiar înainte de vacanţa de Paşte, punându-le obişnuitele întrebări în legătură cu opţiunile lor de studiu în cursul superior. Mary Macgregor era exclusă din start de la

profilul clasic din cauza notelor insuficient de mari. Păru îngrozitor de mâhnită la aflarea veştii.

- Dar de ce doreşti atât de mult să urmezi secția clasică, Mary? Nu eşti făcută pentru asta. Părinții tăi nu-şi dau seama?

- Domnişoara Brodie preferă partea clasică.

- Nu are nici o legătură cu domnişoara Brodie. Este vorba de notele tale, de preferința ta şi a părinților tăi. în cazul tău, notele tale nu se ridică la standardul cerut.

Când Jenny şi Sandy optară tot pentru clasic, la început comentă sarcastic:

- Pentru că domnişoara Brodie preferă astfel, presupun. La ce vă vor folosi greaca şi latina când vă veți căsători sau vă veți lua un serviciu? Germana ar fi mult mai utilă.

Dar, cum fetele se arătară ferme în alegerea făcută, domnişoara Mackay îşi schimbă tactica, încercând să le câştige de partea ei lăudând-o pe domnişoara Brodie.

- Nu ştiu ce ne-am face fără ea. întotdeauna elevele ei se remarcă față de celelalte, iar în ultimii doi ani, aş putea spune că diferența este foarte mare.

Apoi, încercă să obțină cât mai multe informații de la ele: le ducea domnişoara Brodie la teatru, la galerii de artă, la

plimbare, le invita la ceai acasă la ea ?

- Ce drăguț din partea ei! Si ... vă plăteşte biletele la teatru?

- Câteodată, răspunse Mary.

- Nu de fiecare dată pentru toate, spuse Jenny.

- Mergem sus la galerie, adăugă Sandy.

- Extrem de amabil din partea domnişoarei Brodie. Sper că apreciați gestul ei.

- Oh, da, răspunseră toate trei la unison, îngrijorate ca nu cumva discuția să conducă spre cea mai minoră critică la adresa stilului Brodie - o nuanță ce nu trecu neobservată de directoare.

- Splendid. Mergeți împreună şi la concerte? Domnişoarei Brodie îi place foarte mult muzica, după câte ştiu.

- Da, spuse Mary, privind spre prietenele ei în căutare de susținere.

- Trimestrul trecut am mers la operă să vedem "La Traviata", adăugă Jenny.

- îi place muzica, aşadar? întrebă din nou directoarea, adresându-se lui Sandy şi Jenny.

- Am asistat la spectacolul Annei Pavlova, răspunse Sandy.

- Domnişoara Brodie are o înclinare spre muzică?
- Cred că e interesată de artă în general, spuse Sandy.
- Dar muzica este o formă de artă.

- Cred că mai mult de pictură.

- Da, asta explică multe ... Luaţi lecţii de pian?

- Da, răspunseră toate.

- De la cine? De la domnul Lowther?

Orele cu domnul Lowther erau în afara sferei programului şi întâmplător, cele trei fete aveau alţi profesori cu care făceau lecţii de pian în particular. Dar acum, la menţionarea numelui domnului Lowther, deveni clar chiar şi pentru Mary, cea nu prea ageră la minte, la ce făcea aluzie domnişoara Mackay.

- înţeleg că în orele de muzică domnişoara Brodie vă acompaniază la pian. Ce te face să crezi, Sandy, ca preferă pictura muzicii?

- Aşa ne-a spus chiar dumneaei: "Muzica este pentru mine un domeniu de interes, dar pasiunea mea e pictura."

- Si care sunt domeniile culturale care prezintă interes pentru voi? Desigur, sunteţi încă mici pentru a avea pasiuni.

- Povestirile, răspunse Mary.

- Vă spune poveşti domnişoara Brodie? Despre ce?

- Despre fapte din istorie, răspunseră deodată Jenny şi Sandy, pentru că se aşteptau de mult timp la o asemenea întrebare.

Directoarea le privi cu atenţie, dându-şi seama că răspunsul era pregătit cu grijă dinainte. Renunţă de a le mai întreba ceva şi încheie acea întrevedere cu un mic discurs:

- Aveţi mare noroc că o aveţi ca profesoară pe domnişoara Brodie! Aş fi dorit totuşi ca lucrările voastre la matematică să fi fost mai bune. întotdeauna elevele sale mă impresionează într-un fel sau altul. Va trebui să munciţi mult la materiile mai anoste pentru a obţine rezultate satisfăcătoare la examene. Domnişoara Brodie vă pregăteşte excelent pentru cursul superior.Cultura nu poate compensa, însă, lipsa altor cunoştinţe. Mă bucur să văd că-i sunteţi devotate. Este vorba de o loialitate faţă de şcoală, nu faţă de o anumită persoană.

Domnişoarei Brodie nu i se relatase chiar toată conversaţia.

- I-am spus domnişoarei Mackay cât de mult vă

place pictura, spuse Sandy.

- într-adev'r, dar "îmi place" nu e destul de potrivit; pictura e pasiunea mea.

- Chiar aşa i-am spus.

Privirea domnişoarei Brodie exprima ceea ce , de altfel, îi spusese cu voce tare de atâtea ori: "Exagerezi, Sandy, şi într-o bună zi, n-am să te mai suport."

- Comparativ cu muzica, adăugă Sandy, clipind din ochişorii ei ca de purcel.

Spre sfârşitul vacanţei de Paşte, un mic incident marcă acel an în care fetele începură să conştientizeze existenţa unor relaţii intime între oameni. în timp ce Jenny se plimba singură, o acostă un exhibiţionist.

- Hei, vino să vezi ceva!

- Ce? întrebă Jenny apropiindu-se, crezând că individul găsise un cuib căzut la pământ sau vreo plantă neobişnuită.

în curând, îşi dădu seama despre ce era vorba şi reuşi să scape nevătămată şi neurmărită, doar gâfâind din cauza fugii şi speriată. Familia, îngrozită, raportă imediat cazul şi mai târziu veni o poliţistă care o chestionă pe Jenny.

Sub semnul acestui incident, restul vacanţei trecu pe

nesimțite, iar ecourile se prelungiră pe parcursul întregului trimestru următor. Pentru Sandy, avu o repercusiune negativă, pentru că, dacă fusese pe punctul de-a obține permisiunea să se plimbe singură în locurile destul de izolate unde avusese loc întâlnirea lui Jenny, acum aşa ceva era exclus. întâmplarea în sine fusese redusă la două puncte de interes: exhibiționismul şi ceea ce oferise el vederii şi, în al doilea rând, polițista. Primul subiect fusese repede epuizat:

- O creatură oribilă, spuse Jenny.

- O bestie înfiorătoare, adăugă Sandy.

Polițista, însă, era un subiect inepuizabil. Deşi Sandy nu o văzuse - de fapt, nu văzuse nici o polițistă vreodată, această meserie fiind o noutate la momentul respectiv - îşi părăsi toți eroii de ficțiune pentru a o plasa pe ea în centrul fanteziilor sale, menținând astfel viu entuziasmul lui Jenny.

- Cum arăta? Purta cască?

- Nu, doar o şapcă de sub care i se vedea părul scurt, blond, cârlionțat. Purta o uniformă albastru - închis.

- Si ce i-ai spus? întrebă Sandy pentru a patra oară.

Si tot pentru a patra oară Jenny repetă relatarea:

"Bărbatul se plimba de-a lungul malului, printre copaci, ținând ceva în mână. Când m-a văzut, a râs şi a spus "Vino să vezi ceva!" "Ce?" am întrebat eu şi, apropiindu-se, am văzut ... dar nu puteam să-i apun polițistei ce-am văzut, nu-i aşa? Atunci ea a spus "Ai văzut ceva urât?" I-am răspuns că da, apoi m-a întrebat cum arăta bărbatul şi ...

Povestea continua la fel. Sandy vroia noi detalii despre polițistă, căuta indicii. îi displăcea profund

că, potrivit relatării lui Jenny, care se vroia foarte exactă, aceasta pronunța unele cuvinte ca o persoană necultivată şi că nu i se ştia nici numele, nici gradul, pentru că Jenny nu-şi putea aminti cum
i se adresaseră ceilalți. Aşadar, personajul pe care-l creă avea să se numească sergent Anne Gray şi avea să folosească expresiile pe care Sandy le citise în ziarele la care avea acces liber. Ei înseşi îşi rezervase rolul de mână dreaptă a polițistei.

"Mai este ceva, se adresă Sandy polițistei. Trebuie să aflăm mai mult despre cazul Brodie şi dacă se află într-o situație delicată în urma legăturii cu Gordon Lowther, profesor de muzică la Şcoala de Fete Marcia Blaine."

"între ei s-a petrecut fără îndoială o relație intimă, spuse sergent Anna. Nu trebuie decât să găsim câteva documente incriminatorii.

"Lăsați aceasta pe seama mea", se oferi Sandy, care tocmai atunci se ocupa, împreună cu Jenny, de compunerea scrisorilor de dragoste dintre domnişoara Brodie şi profesorul de muzică.

Sergent Anne strânse mâna lui Sandy, recunoscătoare, apoi se priviră în ochi, pline de înțelegere.

După vacanță, mama lui Jenny hotărî că e mai bine să se păstreze discreție totală asupra incidentului, aşa că Jenny şi Sandy păstrară secretul. Totuşi părea firesc ca domnişoara Brodie să fie făcută părtaşă la secretul lor.

Ceva, însă, o făcu pe Sandy să-i propună lui Jenny:

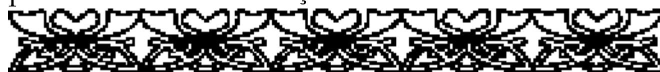
- Nu-i spune domnişoarei Brodie.

- De ce?

Sandy încercă să găsească un motiv. Era ceva legat de incertitudinea asupra relației dintre aceasta şi domnul Lowther. Le spusese cum începuse trimestrul:"Am petrecut Paştele în micul sat roman Cramond". Acolo locuia domnul Lowther într-o casă mare, doar cu menajera.

Era, de asemenea, ceva legat de ceea ce se întâmplase

în cursul acelei dimineți, când domnişoara Brodie o trimise pe Monica Douglas să aducă din cabinetul de pictură caiete de desen şi

cărbune. Apoi se răzgândi şi o trimise pe Rose Stanley. Aceasta veni imediat, urmată de Teddy Lloyd, amândoi încărcați cu teancuri de caiete şi cutii cu cărbune.

Domnul Lloyd o întrebă pe domnişoara Brodie dacă petrecuse bine în vacanță.

- Da, am explorat satul Cramond; picturile acestea mici din apropiere nu ar trebui neglijate.

- N-aş fi crezut că e mare lucru de explorat la Cramond.

- Are mult farmec. Tu ai fost plecat undeva?

- Nu; am pictat; portrete de familie.

După ce Rose termină de aranjat caietele în dulap, domnişoara Brodie îi cuprinse umerii cu brațul, apoi mulțumi domnului Lloyd pentru ajutor.

Atunci, Jenny şopti:

- Rose s-a schimbat în această vacanță, nu-i aşa?

Era adevărat: avea părul mai scurt şi foarte lucios, obrajii mai palizi şi mai traşi şi îşi ținea ochii întredeschişi languros, ca şi cum ar fi pozat pentru vreo ocazie specială.

- Poate că la ea chiar s-a petrecut marea schimbare, sugeră Sandy, referindu-se la modificarea ce le anunța pubertatea.

Mai târziu în decursul zilei, după orele de curs, Jenny insistă iar:

- Mai bine i-aş povesti domnişoarei Brodie despre incidentul cu acel bărbat.
- Nu-i spune.
- De ce nu?

Sandy tot nu reuşi să gândească un motiv, cu excepția relației ciudate pe care o intuia între domnişoara Brodie şi domnul Lloyd şi ... chiar şi Rose; căuta refugiu într-un pretext:

- Polițista ți-a spus să încerci să uiți ce s-a întâmplat şi poate că domnişoara Brodie ți-ar reînvia aceste amintiri.
- Cred că ai dreptate.

Aşadar, uitară de bărbatul dintre copaci, dar se concentrară din ce în ce mai mult asupra polițistei.

în timpul ultimelor zile de profesorat, domnişoara Brodie fusese adorabilă; nu mai făcea recomandări, dar nici observații. Toată primăvara monopolizase, împreună cu elevele ei, băncile de sub ulm, de unde se putea vedea

bulevardul mărginit de copaci în floare. Acolo, vechea ei poveste de dragoste căpătă noi dimensiuni: astfel, rezulta că în timpul unei permisii, logodnicul ei o luase de multe ori într-o barcă de pescuit şi petrecuseră clipele cele mai minunate într-un mic port la mare.

- Câteodată Hugh cânta - avea o voce superbă de tenor. Alte dăţi rămânea tăcut, îşi instala şevaletul şi-ncepea să picteze. Era foarte talentat şi la muzică şi la pictură, dar cred totuşi că era în primul rând pictor.

Era pentru prima dată când fetele aflau despre înclinaţiile artistice ale lui Hugh. Sandy se gândi îndelung şi în cele din urmă după, ce se consultă cu Jenny, ajunseră amândouă la concluzia că vechea idilă era adaptată celei noi.

în consecinţă, ascultară cu şi mai mare atenţie.

Sandy, cel puţin, era fascinată de această metodă de adaptare a faptelor la tipare vechi, dar în acelaşi timp sfâşiată între admiraţia pentru tehnica folosită şi dorinţa imperioasă de a dovedi vinovăţia domnişoarei Brodie din punct de vedere al conduitei.

"Cum e cu acele documente incriminatorii?" întrebă sergentul Anna Grey, jovial dar insistent şi, în orice caz, extrem de incitant.

Pe la jumătatea trimestrului, Sandy şi Jenny terminaseră deja de compus scrisorile de dragoste dintre domnişoara Brodie şi profesorul de muzică. Pentru că acel caiet trezea suspiciuni acasă, fetele îşi terminaseră lucrarea într-un sat vecin, la intrarea unei peşteri. Prezentarea domnişoarei Brodie într-o lumină atât favorabilă, cât şi nefavorabilă, fusese o chestiune delicată.

Trebuia să fie cât se poate de clar că avusese loc o relaţie intimă între cei doi îndrăgostiţi, dar nu pe un pat banal, obişnuit, ci pe un covor de ferigă, sub cerul brăzdat de fulgerele care anunţau o furtună. Acolo, mic, timid şi zâmbitor, cu trupul lung sprijinit

pe nişte picioare prea scurte, o găsi Gordon Lowther, iar ea i se dărui.

- Deşi s-ar fi dăruit mult mai bucuroasă altuia, adăugă Jenny.

Ultima scrisoare către el, terminată la mijlocul trimestrului, suna aşa:

"Minunatul meu Gordon,

Scrisoarea ta m-a mişcat profund, aşa cum probabil îţi imaginezi. Dar, din păcate, trebuie să refuz propunerea de a deveni doamna Lowther. Şi aceasta, din două motive. Sunt dedicată muncii şi elevelor mele, tot aşa cum

doamna Pavlova şi-a dedicat viaţa artei sale şi apoi, există cineva în viaţa mea pentru care dragostea pe deplin împărtăşită depăşeşte limitele spaţiului şi timpului. Este vorba despre Teddy Lloyd! Nu am avut niciodată legături intime, pentru că e căsătorit. Dar, într-o zi, când ne-am contopit unul în braţele celuilalt în cabinetul de pictură, am ştiut imediat adevărul. Cu toate acestea, am fost mândră să mă dăruiesc ţie, când am făcut dragoste, acolo în parc, pe covorul de ferigi, în plină furtună.

Dacă mă voi afla într-o situaţie delicată, voi da copilul în grija unui păstor şi soţiei sale, apoi vom putea discuta liniştiţi, continuând legătura noastră platonic. îmi pot permite repetarea acestei abateri de la linia moralei, deoarece mă aflu în floarea vârstei. De asemenea, putem merge ori de câte ori vrem să ne plimbăm cu barca pe mare.

Vreau să te informez, totodată că menajera ta mă îngrijorează cu ignoranţa sa. Te rog, atrage-i atenţia să nu-mi mai spună "Ştiţi drumul sus, la etaj," când vin la tine acasă, la Cramond. Ar putea să mă conducă ea - genunchii nu îi sunt chiar atât de înţepeniţi precum pretinde. îmi place să te aud cântând.

Totuşi, chiar dacă mâine aş primi o cerere în căsătorie

de la un rege, l-aş refuza.

în încheiere, dă-mi voie să te felicit atât ca amant, cât şi ca muzician.

Cu drag,

Jean Brodie."

Când terminară de scris această scrisoare, fetele citiră întreaga corespondenţă. Nu se hotărau dacă să

dea drumul acestui document incriminatoriu pe mare, sau să-l îngroape. în cele din urmă, Sandy găsi o groapă ascunsă pe jumătate de nişte pietre, în spatele peşterii şi introduseră acolo caietul pe care nu-l mai văzură niciodată, după care se întoarseră acasă cu minţile pline de planuri şi inimile debordând de bucurie.

Capitolul 5

- Am aici, în acest borcan, suficient praf de puşcă pentru a arunca în aer şcoala, spuse domnişoara Lockhart pe un ton liniştit.

îmbrăcată în halat alb, stătea în picioare la catedră, ţinând cu ambele mâini un borcan plin pe trei sferturi cu o pulbere de un cenuşiu- închis. Reacţia fetelor - o exclamaţie de mirare înăbuşită, amestecată cu admiraţie şi curiozitate - era exact cea scontată pentru prima lecţie de

chimie, când, de altfel, doar pezenta ceea ce era mai impresionant în laborator:

- Acestea sunt arzătoare bunsen, aceasta o eprubetă, o pipetă, o retortă, un creuzet ...

Aproape că era cea mai drăguță profesoară de la ciclul superior. De fapt, era greu de ales, pentru că toate erau grozave. Era cu totul altă viață, aproape o cu totul altă şcoală, în care profesoarele nu păreau interesate decât de obiectul lor de studiu. Fetele erau încântate de programa şcolară, de faptul că trebuia să se mute dintr-un laborator în altul, de lucrurile noi, uimitoare, pe care le învățau în fiecare zi, indiferent dacă era vorba de geometrie sau de limba greacă.

în primii trei ani, profilul clasic se deosebea de cel modern doar prin studiul limbilor străine: greaca şi latina pe de-o parte, germana şi spaniola pe de alta.

Cele mai multe surprize continua să le ofere tot chimia: orele de curs se numeau "experiențe", ceea ce dădea impresia că nici măcar domnişoara Lockhart nu ştia ce avea să se întâmple. încă din primele ore, se făcu o experiență cu magneziu şi arzătoarele bunsen; imediat, din eprubete izbucniră

flăcări mari albe care o speriară atât de mult pe Mary Macgregor, încât începu să alerge printre rândurile de bănci, până când profesoara, exasperată de prostia ei, reuşi s-o calmeze.

Inițial, Mary nu avea medii suficient de mari pentru profilul clasic, dar apoi directoarea o admise, sperând ca, în schimbul acestui favor, să obțină diverse informații despre domnişoara Brodie. Se părea că-i subestimase prostia, căci Mary nu-şi dădu seama pentru nimic în lume ce se aştepta de la ea.

- Acum, când sunteți în ciclul superior, nu vă veți întâlni cu domnişoara Brodie aşa de des ...

- înțeleg, răspunse Mary, luând drept ordin ceea ce se voise o încercare de a i se împărtăşi planuri secrete.

Dar nici domnişoara Mackay nu se dădu bătută: de la bun început avu grijă să disperseze grupul Brodie, repartizând fetele în clase diferite, astfel încât să fie nevoite să intre în competiție una cu alta, repetându-li-se continuu cât de important era spiritul de echipă. Desigur, nu trebuia ca prietenia

lor să sufere, în particular, dar, în toate evenimentele şcolare - concursuri, meniuri - prima solidaritatea echipei.

Din fericire însă, grupul Brodie fusese instruit din plin

în legătură cu acest subiect.

- Lozinci de tipul acesteia - "spiritul de echipă"
- se folosesc întotdeauna pentru a anihila individualitatea puternică, dragostea, loialitatea unei persoane față de alta. Această idee vine în contradicție cu marile fapte făcute din dăruire totală, multe dintre ele de către femei dedicate unui ideal şi răsfrângându-se în general asupra oamenilor, fără a interesa din ce echipe fac aceştia parte - le repetase de multe ori domnişoara Brodie, poate intenționat, anticipând planul directoarei, sau poate doar intuitiv.

Cert este că pledoaria ei avusese câştig de cauză şi fetele nu participau decât când erau absolut obligate, la competiții care le-ar fi adus una împotriva alteia.

în majoritatea după- amiezelor de sâmbătă, domnişoara Brodie continuă să-şi invite fostele eleve

la ceai, iar acestea îi împărtăşeau impresii legate de noile lor experiențe de viață, şi ea, la rândul ei, le povestea despre noile ei eleve, de care nu era foarte mulțumită, nedescoperind în ele un potențial valoric. Fetele se amuzau de povestirile ei, ceea ce le făcea să se simtă şi mai unite, dându-le impresia de a fi într-adevăr cele "alese".

Desigur, din discuție nu putea lipsi subiectul orelor de pictură sub îndrumarea lui Teddy Lloyd, iar fetele aveau întotdeauna o mulțime de povestit.

în prima zi, domnul Lloyd reuşise cu mare dificultate să mențină ordinea: după atâtea materii exacte unde li se cerea o maximă concentrare, fetele se simțiră atât de relaxate şi de degajate, încât profesorul se văzu nevoit să țipe la ele să facă linişte. Tocmai încerca să le explice forma unei elipse ținând o farfurie în dreptul capului, ceea ce produsese o mulțime de râsete nestăpânite din partea elevelor.

- Dacă nu încetați imediat de-a mai râde, sparg farfuria, amenință el.

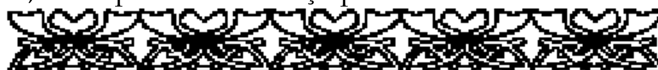
Fetele se străduiră, dar nu reuşiră, aşa că domnul Lloyd trânti farfuria de podea. în liniştea mormântală care abia atunci se lăsă, o rugă pe Rose Stanley să strângă cioburile, iar el se retrase în capătul celălalt al încăperii, unde începu să deseneze o sticlă aşezată pe fundalul unei draperii.

"Desigur, are temperament de artist", remarcă domnişoara Brodie când i se povesti incidentul.

Interesul lui Sandy şi al lui Jenny pentru iubiții

domnişoarei Brodie intrase într-o nouă fază de când îşi îngropaseră ultima compoziție şi intraseră în ciclul de învățământ secundar. Acum nu mai raportau totul la relațiile carnale, ci încercau să sondeze adâncul inimilor. Acea lume guvernată de sex părea pentru ele de mult apusă.

Jenny împlinise doisprezece ani şi declara că simte că a depăşit "această fază', ceea ce era , în mod ciudat, adevărat. De fapt, nu avea să mai trăiască acea efervescență de natură erotică decât după mult timp. Avea aproape patruzeci de ani şi era o actriță de reputație modestă, căsătorită cu un manager de teatru. într-o bună zi, întâmplarea făcu să aştepte

împreună cu un bărbat pe care nu-l cunoştea bine, să se oprească ploaia; spre surprinderea ei, se simți din nou copleşită de acea senzație pe care nici nu ştie dacă s-o catalogheze drept fizică sau mentală, dar care o făcea să presupună că se îndrăgostise. Desigur, nu putea face nimic - era căsătorită de şaisprezece ani ani şi avea o căsătorie satisfăcătoare

- dar simpla constatare a faptului, care de altfel o făcea să retrăiască acea stare de nevinovată încântare de când avea unsprezece ani, o mira şi-o incita, deschizând în

mintea ei nebănuite posibilități.

- Menajera domnului Lowther a plecat de la el, anunță domnişoara Brodie într-o sâmbătă după-amiază, când era în compania fetelor. Mi se pare un gest cât se poate de nerecunoscător, mai ales că era o gospodărie uşor de întreținut. Știți bine că mie nu mi-a plăcut acea individă niciodată şi cred că sentimentul era reciproc; şi pe ea o deranjau vizitele mele acolo şi mai ales statutul meu de prietenă şi confidentă a domnului Lowther. Acum acesta tocmai compune o piesă şi are nevoie de toată susținerea.

în sâmbăta următoare anunță că surorile Alison şi Ellen Kerr, profesoarele de lucru, preluaseră postul acasă la domnul Lowther, plângându-se însă de firea lor iscoditoare.

O oră în cadrul acelor vizite, Jenny şi Sandy o învățau greaca pe măsură ce li se preda la şcoală - fusese ideea ei şi insistase mult.

- Există o lungă tradiție în ceea ce priveşte această practică. în trecut, multe familii nu-şi permiteau să-şi trimită la şcoală decât un copil, dar apoi acesta îi instruia şi pe ceilalți membri ai familiei. îmi doresc de mult timp să învăț greaca şi aceasta vă dă şi vouă posibilitatea să vă

fixaţi cunoştinţele.

De altfel, era hotărâtă să ţină pasul cu fetele, implicându-se în tot ce acestea învăţau nou, comentând şi neascunzându-şi dispreţul faţă de tot ce i se părea inutil.

Fetele însă erau captivate de lumea nouă pe care fiecare materie o deschidea în faţa lor. Desigur, nu avea să mai fie la fel în anii terminali, când farmecul se transformase în rutină şi mult studiu. Deocamdată, fiecare din ele trăia bucuria unei

revelaţii: Monica Douglas, care avea să dovedească un talent deosebit pentru matematică, trăise cea mai mare fericire când efectuase scăderea lui x din y şi apoi a rezultatului din a. Rose Stanley se arătase extrem de interesată de disecţia viermelui la prima oră de biologie, deşi apoi se cutremură doar la ideea de a repeta experienţa. Eunice Gardiner descoperi revoluţia industrială cu tot ceea ce aceasta adusese bun şi rău şi făcu pur şi simplu o pasiune pentru acest subiect, dând mari speranţe profesorului de istorie - un comunist vegetarian - ca după câteva luni să-i năruie toate visele, dedicându-se lecturii asidue a vieţii Reginei Mary a scoţienilor. Sandy petrecea răbdătoare, ore în şir, scriind caractere greceşti, iar Jenny desena, cu mândrie, aparatura

folosită la orele de chimie. Până şi Mary Macgregor se uimi pe sine însăşi înțelegând războiele galice ale lui Caesar, deşi mai târziu, dintr-o lucrare a ei, reieşea că le plasa în secolul al optsprezecelea.
Dacă la început domnişoara Brodie simțise că are un rival în entuziasmul fetelor pentru noutatea pe

care noua etapă de studiu le-o aducea, nu putea să nu recunoască faptul că tocmai ea le învățase să-l cultive. Obținuse deja prima victorie împotriva spiritului de echipă; acum, era preocupată ca nu cumva fetele să se ataşeze de vreuna din noile lor profesoare. Trebuia să dea dovadă de tact şi indiferența acestora față de grupul ei îi dădea speranțe.

La sfârşitul primăverii anului o mie nouă sute treizeci şi trei, domnişoara Brodie trebui să pună capăt lecțiilor sale de limbă greacă în favoarea domnului Lowther; considera firesc şi de datoria ei să aibă mai multă grijă de el şi astfel hotărî să meargă şi sâmbăta după- amiază acolo - nu numai duminica, aşa cum obişnuia - pentru a supraveghea surorile Kerr pe care le bănuia că nu-i asigură hrana necesară, având în vedere mai ales salariul pe care-l primesc.

- Domnul Lowther mi se pare cam slăbit, anunță ea.

De altfel, nu am deloc încredere în surorile Kerr

- par zgârcite şi poate că nu-i cumpără suficientă mâncare. Dacă domnul Lowther ar putea fi convins

să se mute din casa aceea într-un apartament în Edinburgh ... ar fi mult mai simplu să se aibă grijă de el. Categoric, cineva trebuie să aibă grijă de el. Numai că refuză să se lase convins. E imposibil să convingi un bărbat care nu spune că nu e de acord, ci doar zâmbeşte.

Ar fi putut părea fetelor o propunere îndrăzneață, dar nu o consideraseră astfel; dimpotrivă, o îndemnaseră să meargă să ia măsuri, în parte anticipând un deznodământ interesant, în parte fiind convinse că zâmbetul împăciuitor al domnului Lowther va aplana orice conflict.

De fapt, cât timp se aflaseră sub influența domnişoarei Brodie nici nu conştientizaseză relația acesteia cu domnul Lowther ca atare, pentru că ea şi fetele sale erau dincolo de bine şi de rău. Abia mult mai târziu, privind înapoi, Sandy înțelese că lipsa spiritului autocritic al acesteia avusese, în principal, un caracter benefic. Era însă prea târziu: o trădase deja şi domnişoara Brodie murise.

Nici surorile Kerr nu păreau deranjate de hotărârea domnişoarei Brodie; o autoritate care se

impunea asupra lor era acceptată cu bucurie, de la moartea surorii lor, de oriunde venea. Tocmai de aceea nici nu ezitară să răspundă întrebărilor pe care directoarea începuse să le pună la un moment dat. într-adevăr, domnişoara Brodie îşi asumă sarcina de a-i asigura hrana domnului Lowther şi, cum aceasta însemna să-şi petreacă sâmbetele după-amiază acolo, invită şi fetele, în fiecare săptămână, câte două, la ceai. Domnul Lowther le zâmbea, le mângâia părul, jucându-se cu buclele lor, apoi punea deoparte ceşcuța cu cafea şi se ducea să interpretreze o melodie la pian, tot timpul căutând privirea aprobatoare sau critică a lui Jean - aşa-i spunea, fapt pe care nici una din fete nu găsi potrivit să-l menționeze cuiva.

Afară, margaretele de un alb strălucitor în lumina soarelui de vară acopereau pajiştea care se întindea până departe. Nu numai pajiştea, dar şi pădurea abia întrezărită la capătul acesteia şi câmpurile de dincolo de ea aparțineau domnului Lowther; timid şi delicat, preocupat numai de muzică, era totuşi un bărbat instărit.

Sandy devenise atentă să observe nu numai dacă domnişoara Brodie era o femeie pe care s-o doreşti, dar şi dacă exista vreun indiciu al relației fizice dintre cei doi.

Aceasta era partea cel mai greu de imaginat, pentru că ea era o prezență extrem de dominantă. Avea patruzeci şi trei de ani şi arăta mult mai suplă decât înainte, dar tot părea masivă comparativ cu domnul Lowther, care avea o constituție firavă şi era mai secund decât ea. Si, dacă el o privea cu duioşie şi dragoste, ea îl privea sever şi posesiv.

Domnişoara Brodie continua să-şi întrebe fostele eleve despre orele de pictură, iar acestea povesteau cu lux de amănunte pentru a-i face plăcere şi a întreține o conversație plăcută când veneau acasă la domnul Lowther.

Era o casă mare, cu fronton şi turelă, iar poteca din fața ei, îngustă şi sinuoasă, o ascundea vederii până când nu te aflai în imediata apropiere. Camerele erau mari şi întunecate, cu obloane la ferestre, iar balustradele scărilor interioare începeau cu capete de leu sculptate în lemn şi urcau în spirală până la o înălțime impresionantă. Mobila era masivă

şi sculptată, cu mici ornamentații din argint şi sticlă trandafirie. Biblioteca, situată la parter, unde domnişoara Brodie se întreținea cu ele, includea câteva dulapuri cu uşi din sticlă, pline cu cărți ale căror titluri abia se vedeau în acea semiobscuritate. Intr-un colț al încăperii se afla

pianul cu coadă pe care vara era întotdeauna o vază cu trandafiri.

In zilele în care domnişoara Brodie era ocupată în bucătărie cu pregătirea mâncării pentru ziua următoare - hrănirea domnului Lowther devenise deja o obsesie - fetele erau libere să exploreze acea casă interesantă şi să deschidă rând pe rând uşile camerelor şi să privească în interiorul acestora, cu admiraţie, dar şi cu uşoară teamă. Două dintre aceste încăperi erau cât se poate de ciudate, de parcă proprietarul uitase să le mobileze; una din ele, mai ales, fusese lăsată în mod inexplicabil goală, cu excepţia unui birou pe care erau doar o veioză şi o carafă. întotdeauna când reveneau din această explorare, domnul Lowther le aştepta la baza scărilor, cu un zâmbet timid şi emoţionat, de parcă s-ar fi temut să nu fi fost ceva care să nu le placă.

Apoi, când venea momentul ca fetele să plece acasă, le oferea câte un trandafir din vază.

Domnul Lowther dădea impresia că nu se simţea niciodată în largul său în propria sa casă; privea spre domnişoara Brodie ca şi cum i-ar fi cerut încuviinţarea înainte de-a atinge vreun obiect sau de a deschide un dulap, ceea ce le făcu pe fete să presupună că mama lui,

care murise de patru ani, avusese o poziție atât de autoritară, încât nu se simțea stăpânul casei.

De obicei, asculta resemnat şi răbdător până când domnişoara Brodie cerea fetelor ultimele noutăți.

- Ce faceți acum la orele de pictură?

- Lucrăm pentru un concurs de afişe.

- Ce mai face domnul Lloyd? E bine?

- Ne distrăm grozav cu dumnealui. Acum două săptămâni ne-a arătat atelierul său.

- Care atelier? Cel de-acasă? întrebă ea, deşi ştia foarte bine.

- Da, e un pod lung şi mare şi ...

- Ați cunoscut-o pe soția lui? Cum este? Ce-a spus? V-a tratat cu ceai? Cum sunt copiii?

Si ce-ați făcut acolo?

Nu încerca deloc să-şi ascundă față de gazda ei interesul pentru profesorul de desen. Atâta doar că privirea domnului Lowther căpătă o expresie jalnică în timp ce mânca, supus, cantitățile enorme pe care domnişoara Brodie i le pregătise în chip de gustare la ceai. Sandy şi Jenny, cele chestionate, ştiau că aceleaşi întrebări fuseseră puse şi lui Mary Macgregor şi Eunice Gardiner al cărui rând de venit în vizită fusese cu o săptămână

înainte, ca şi lui Rose şi Monicăi. Dar domnişoara Brodie părea să nu se mai sature ascultând variantele aceleiaşi poveşti care îl implica pe Teddy Lloyd, iar acum, după ce fetele fuseseră la el acasă - o locuinţă mare şi destul de sărăcăcioasă, neconvenţională şi caldă - era într-o continuă stare de agitaţie doar la ideea că era în contact cu ele, care respiraseră aerul casei lui.

- Câţi copii are?

- Cinci, cred, spuse Sandy.

- Cred că şase, rectifică Jenny, dacă îl luăm în consideraţie şi pe cel mic.

- Sunt o mulţime mici.

- Sunt romano-catolici, desigur, spuse domnişoara Brodie adresându-se domnului Lowther.

- Mă refeream la bebeluş; cu el sunt şase.

- Gordon, serveşte-te cu o prăjitură, îl invită domnişoara Brodie când, în timp ce turna ceaiul, observă farfuria lui goală.

- Ah, nu, nu!

- Ba da, Gordon, îţi face bine. Trebuie să te îngraşi cu câteva kilograme înainte de a intra în vacanţă. îi vorbea puţin altfel decât de obicei, ca pentru a compensa faptul că dragostea ei era pentru Teddy Lloyd, nu pentru el.

- Si ... doamna Lloyd ... vi se pare o femeie în floarea vârstei?

- Poate că nu încă, răspunse Sandy.

- Poate că a şi trecut, completă Jenny. E dificil de spus, aşa cum arată, cu părul lung lăsat liber pe umeri; pare mai tânără decât probabil că este.

- Arată ca şi cum nu va avea niciodată un moment de maximă înflorire.

- Cum o cheamă?

- Deirdre.

Domnişoara Brodie căzu pe gânduri, ca şi cum nu ar mai fi auzit acel nume de la Rose şi Monica, săptămâna din urmă şi de la Mary şi Eunice, cu două sptămâni înainte, ea şi domnul Lowther, de altfel.

- De origine celtă, comentă ea, apoi continuă pregătirile pentru porțiile care trebuia gândite să ajungă o săptămână. Mai am de terminat asta pentru cina domnului Lowther şi să am grijă să mănânce înainte ca eu să plec acasă, se adresă ea lui Sandy, care o aştepta ca să facă împreună o plimbare pe malul mării.

întotdeauna accentua ideea că mergea acasă seara şi, de altfel, fetele nu aveau nici o dovadă că nu se întâmpla aşa. Mai târziu, domnişoara Gaunt o adusese pe

domnişoara Ellen Kerr în faţa directoarei, pentru a depune mărturie că găsise cămaşa de noapte a domnişoarei Brodie sub o pernă în patul domnului Lowther.

- Si de unde ştii că această cămaşă de noapte îi aparţine ei? întrebă directoarea, adulmecându-şi prada, deşi îşi dădea seama că poate fi încă departe.

- Nu e greu de tras unele concluzii, răspunse domnişoara Gaunt.

- Mă adresez domnişoarei Ellen.

- Da, nu e greu de tras unele concluzii. E din crep.

- Asta nu dovedeşte nimic. Vino la mine când vei avea dovezi certe. Si ce-ai făcut cu cămaşa? Ai confruntat-o pe domnişoara Brodie cu obiectul găsit?

- Oh, nu!

- Ar fi trebuit s-o faci. Ar fi trebuit să-i spui "Vino puţin aici; poţi explica existenţa acestui obiect?" Mai e cămaşa de noapte încă acolo?

- Nu, nu mai e.

- Ce neruşinată! comentă domnişoara Gaunt.

Sandy aflase toate acestea de la directoare când, privind-o în ochi cu ochii ei mici şi evitând să răspundă la întrebarea pe care aceasta i-o pusese, fusese împinsă de

alte considerente să o trădeze pe domnişoara Brodie.

- Trebuie să organizez mesele domnului Lowther înainte de a pleca acasă, repetă domnişoara

Brodie în vara aceea a anului o mie nouă sute treizeci şi trei, în timp ce Sandy aştepta, rezemată de uşa bucătăriei, abia aşteptând să alerge pe ţărmul mării.

Intre timp, începu să se audă vocea domnului Lowther care cânta încet şi trist un cântec religios, acompaniându-se la pian - era dirijorul corului bisericesc şi unul din starostii bisericii şi, pe-atunci, domnul Gaunt, preotul, fratele domnişoarei Gaunt, încă nu-l sfătuise să se retragă din aceste posturi, în urma descoperirii cămaşii de noapte.

Din bucătărie, domnişoara Brodie începu şi ea să cânte, dând psalmului mai multă forţă şi consistenţă.

Apoi, imediat cum ploaia de vară se opri, când picăturile păreau încă aninate în atmosfera încărcată de sare, ieşi împreună cu fetele să se plimbe pe ţărm şi tot drumul le întrebă, pe fundalul zbaterii valurilor, cum arăta casa lui Teddy Lloyd, ce fel de ceai li se servise, cât de mare şi de luminos era atelierul, ce se discutase.

- Arăta foarte romantic în atelierul lui, spuse Sandy.

- Cum adică?

- Poate pentru că are un singur braț, interveni Jenny.
- Dar întotdeauna a avut un singur braț.
- Numai că acum gesticula cu el mai mult decât de obicei.

Ne-a arătat priveliştea care se vedea de la fereastra atelierului; e foarte mândru de ea.

- Presupun că atelierul este în pod.
- Da, pe toată lungimea casei. E acolo o pictură nouă a întregii familii - foarte amuzantă: începe cu el însuşi, foarte înalt, apoi soția şi copiii, în ordine descrescătoare, până la cel mai mic, alcătuind ca o diagonală pe pânză.
- Si de ce ți se pare amuzant?
- Au toți nişte figuri atât de serioase, încât îți vine să râzi.
- Mai e un portret, spuse Jenny, neterminat încă; al lui Rose.
- O pictează pe Rose?
- Da.
- îi pozează Rose?
- Da, de aproximativ o lună.

- Rose nu a spus nimic.

- Ah, am uitat, spuse Sandy după o pauză. Trebuia să fie o surpriză, de-aceea nu vi s-a spus.

- înseamnă că voi vedea şi eu portretul?

Sandy păru încurcată.

- De fapt, era surpriză faptul că-i poza domnului Lowther, explică Jenny.

- Ah, asta e foarte frumos din partea ei, spuse domnişoara Brodie, stârnind gelozia lui Sandy. Si cum e îmbrăcată?

- In costum de sport.

- Si pozează din profil.

- Rose poate să mai pozeze de multe ori, pentru că face parte din elită, spuse domnişoara Brodie gânditoare, încercând să-şi formeze o impresie din observaţiile lor spuse la întâmplare.

- Domnul Lloyd vrea să o picteze înfăşurată în catifea roşie.

- Veţi mai merge acolo?

- Da, toate. Domnul Lloyd consideră că alcătuim un grup interesant.

- Nu vi s-a părut remarcabil, dintre toate, numai pe voi şase v-a ales domnul Lloyd ca să vă invite în atelierul

lui? A mai invitat şi alte fete din şcoală?

- Nu, numai pe noi.

- Asta pentru că sunteți ale mele - adică purtați amprenta mea.

Sandy şi Jenny nu se gândiseră prea mult la acest aspect, dar recunoşteau că era ceva deosebit. Era clar că, atunci când domnul Lloyd se gândea la ele, se gândea de fapt la domnişoara Brodie.

- întotdeauna ne întreabă de dumneavoastră, spuse Sandy; cum ne vede ...

- Da, mi-a spus Rose.

Apoi, discutară planuri de vacanță: domnişoara Brodie dorea să plece în Germania.

Jenny şi Sandy plecau să stea la o fermă, iar figura domnişoarei Brodie avea să se estompeze din gândurile lor. în timpul şcolii, era întotdeauna greu de imaginat cum vacanța reuşea să şteargă din minte gândurile legate de domnişoara Brodie şi chiar de şcoală în general.

Capitolul 6

- Seamănă cu domnişoara Brodie! spuse Sandy. Seamănă teribil cu domnişoara Brodie. Apoi, dându-şi seama de impactul cuvintelor ei asupra soților Lloyd, încercă să rectifice: Deşi, desigur, e Rose ... pe măsură ce priveşti îți dai tot mai bine seama că e Rose ... seamănă

teribil cu Rose.

Teddy Lloyd mişcă portretul, astfel încât lumina să cadă altfel; oricum, tot cu domnişoara Brodie semăna.

- Nu cred să o fi cunoscut pe domnişoara Brodie. E blondă? întrebă Deirdre Lloyd.

- Nu, răspunse Teddy Lloyd cu o voce răguşită. E brunetă.

Capul pictat avea părul blond; era clar al lui Rose. Aceasta stătea în profil lângă fereastră, cu mâinile pe genunchi.

Si-atunci, unde era asemănarea cu domnişoara Brodie? Poate profilul ... sau poate fruntea. Privirea aceea dominatoare a ochilor albaştri ai fetei era aidoma celei a ochilor negri ai domnişoarei Brodie. Portretul semăna extrem de bine cu chipul acesteia din urmă.

- E clar că e Rose, spuse Sandy, iar Deirdre Lloyd o privi cu atenție.

-îți place? întrebă Teddy Lloyd.

- Da, e minunat.

- Asta e tot ce contează.

Deirdre Lloyd era prima femeie pe care Sandy o vedea adoptând o îmbrăcăminte în stil țărănesc, modă care avea să se mențină timp de mai bine de treizeci de

ani. Purta o fustă lungă neagră strânsă în talie, o bluză verde - deschis cu mânecile răsucite, un colier cu mărgele mari din lemn colorat, cercei mari ca ai țiganilor, o curea lată roşie, ciorapi de culoare închisă şi sandale din antilopă verde -

închis. îmbrăcată aşa şi în alte costume în acelaşi stil. Deirdre era picatată pe numeroase pânze peste tot în atelier.

- Mai este un portret al aceleiaşi Rose, spuse ea. Teddy, arată-i-l lui Sandy.

- Nu prea se afă într-un stadiu în care poate ii arătat.

- Dar "Catifeaua roşie"? Arată-i-l pe acela! Teddy a pictat-o pe Rose vara trecută. Am înfăşurat-o într-o catifea roşie şi de aceea am şi numit aşa tabloul.

Teddy Lloyd scoase pânza din spatele altor câteva şi o aşeză în lumină pe şevalet. Sandy privi cu ochii ei mici care, în mod cu totul surprinzător, inspirau încredere, acel portret care semăna perfect cu domnişoara Brodie.

- îmi plac culorile.

- Seamănă cu domnişoara Brodie? întrebă Deirdre.

- Domnişoara Brodie este o femeie în floarea vârstei, dar acum, că ați menționat-o, îmi dau seama că există o asemănare.

- Rose avea doar paisprezece ani când a fost pictată, dar arată foarte matură.

Drapajul catifelei roşii avea două efecte: dădea impresia că Rose nu are decât un singur braț, ca însuşi artistul, şi îi scotea în relief bustul făcându-l să pară mai mare decât în realitate. Rose avea o față palidă cu osatura proeminentă, pe când fața domnişoarei Brodie era delicată, deşi ochii, nasul şi gura erau mari. Era greu de înțeles cum Teddy Lloyd reuşise să suprapună trăsăturile romane ale figurii domnişoarei Brodie, chipului palid al fetei, dar exact asta făcuse.

Sandy privi celelalte portrete din atelier - ale soției lui Teddy Lloyd, copiilor lui, ale unor modele necunoscute - dar nici unul nu semăna cu domnişoara Brodie. Apoi, văzu un desen pe masa de lucru: domnişoara Brodie, rezemată de un felinar, înfăşurată într-un şal. Privind mai atentă, îşi dădu seama că era Monica Douglas - avea pomeții proeminenți şi nasul lung.

- Nu ştiam că Monica a pozat pentru dumneavoastră.

- Am făcut una sau două schițe preliminare. Nu crezi că acest cadru i se potriveşte? Aici e Eunice

în costum de arlechin; mi s-a părut că arată bine îmbrăcată aşa.

Sandy se simţea jignită. Monica şi Eunice nu spuseseră celorlalte nimic despre faptul că profesorul de desen le făcuse portretul. Dar acum, când toate aveau cincisprezece ani, erau multe lucruri pe care nu şi le mai spuneau. Privi mai atent portretul lui Eunice.

Si acesta semăna cu domnişoara Brodie. Sandy era fascinată de metoda economică a lui Teddy Lloyd, tot aşa cum, cu patru ani în urmă, fusese fascinată de variaţiunile domnişoarei Brodie pe aceeaşi temă a poveştii ei de iubire în care primul iubit din vremea războiului primise din atributele profesorului de desen şi ale celui de muzică, constituindu-se astfel într-o imagine sintetică. în mod similar procedase şi domnul Lloyd, ceea ce o făcu pe Sandy să înţeleagă pentru tot restul vieţii că, acolo unde i se oferă mai multe variante, cea mai economică este întotdeauna preferabilă. De fapt, pe baza aceluiaşi principiu acţionase şi când o trădase pe domnişoara Brodie.

Jenny nu obţinuse note bune la examenele din trimestrul trecut, aşa că era acasă şi se pregătea serios. Sandy era din ce în ce mai convinsă că grupul lor şi însăşi

domnişoara Brodie scăpaseră de sub control. Se gândi chiar că n-ar fi rău ca grupul lor să se dezintegreze.

De undeva din casă se auzi plânsul unuia dintre copii, urmat în scurt timp de un adevărat cor. Fluturându-şi fusta, Deirdre dispăru din încăpere, pentru a vedea ce se întâmplase cu ei.

- într-o zi, mi-ar plăcea să vă pictez pe toate care formaţi grupul Brodie - una câte una, apoi pe toate împreună, spuse Teddy Lloyd, îndepărtându-şi, cu o mişcare a capului, şuviţa aurie ce-i cădea pe frunte şi strângând cartoanele cu schiţe, înainte de-a o conduce pe Sandy în salon, la ceai. Ar fi interesant de văzut ce fel de grup aş putea face.

Sandy văzu în aceasta o încercare de a menţine grupul Brodie unit, în ciuda noilor dovezi de individualism din partea membrelor.

- Presupun că am fi o versiune la scară mărită a domnişoarei Brodie, ripostă ea, brusc iritată.

Domnul Lloyd râse încântat şi o privi atent, ca şi cum atunci ar fi văzut-o pentru prima dată. Sandy îi susţinu privirea insolent, ca şi cum ceea ce ştia îi dădea forţa de a şantaja. La care el o sărută lung, cu buze umede.

- Asta te va învăţa minte să mai priveşti aşa un artist.

Sandy începu să alerge spre uşă, ştergându-se la gură cu dosul palmei, dar Teddy Lloyd o prinse.

- Nu e nevoie să fugi; eşti cea mai urâţică făptură pe care am văzut-o vreodată.

Apoi ieşi, lăsând-o în mijlocul atelierului, complet zăpăcită. Totuşi nu putea face altceva decât să-l urmeze, mai ales că se auzea vocea soţiei lui, strigând-o din salon.

Tot timpul cât se servise ceaiul, Sandy încercase să-şi pună ordine în gânduri, ceea ce era destul de dificil din cauza prezenţei zgomotoase a copiilor, care vroiau s-o implice în jocurile lor. în tot acel vacarm, soţia domnului Lloyd îi propuse să-i spună pe nume - Deirdre.

- Si mie poţi să-mi spui Teddy în afara şcolii, interveni şi el, îndrăzneţ, înainte ca Sandy să aibă

răgazul de-a se gândi la sărutul şi la cuvintele lui şi să hotărască dacă fusese sau nu jignitor.

- Am auzit atât de multe despre domnişoara Brodie de la fete, încât trebuie neapărat s-o invit la ceai, spuse Deirdre. Crezi că i-ar face plăcere să vină?

- Nu, răspunse Teddy.

- De ce? întrebă din nou Deirdre mai mult într-o doară, pentru că şi aşa părea să nu conteze. Ad-o pe domnişoara Brodie la ceai, Sandy.

- Nu va veni, spuse Teddy. Nu-i aşa, Sandy?

- Este foarte ocupată.

- Are grijă de domnul Lowther? se interesă Teddy.

- Da, puţin ...

- Lowther acesta ştie cum să se poarte cu femeile. Jumătată din profesoare îl tot îngrijesc. De ce nu angajează o menajeră? Are o mulţime de bani - nu are soţie, nu are copii, nu are de plătit chirie, doar e casa lui. De ce nu angajează o menajeră?

- Cred că îi place de domnişoara Brodie, spuse Sandy.

- Bine, dar ce vede la el?

- îi cântă.

- Din câte aud, această domnişoară Brodie pare cam ciudată, râse Deirdre. Ce vârstă are?

- Jean Brodie este o femeie minunată în floarea vârstei, spuse Teddy, scuturându-şi capul pentru a-şi îndepărta şuviţa de pe frunte şi părăsind încăperea.

Deirdre îşi stinse ţigara, rămânând pe gânduri, iar Sandy se scuză şi plecă.

Domnul Lowther provocase domnişoarei Brodie o mulţime de griji în ultimii doi ani. Fusese o vreme când părea să se gândească la o căsătorie cu domnişoara Alison

Kerr, apoi la o căsătorie cu domnişoara Ellen, deşi în tot acest timp continua să fie îndrăgostit de domnişoara Brodie care nu accepta decât relația intimă cu el şi să-l hrănească.

El se plictisise de atât de multă mâncare care-l îngrăşase şi-i afectase vocea. îşi dorea o soție cu care să joace golf şi căreia să-i cânte şi, de asemenea, o lună de miere pe insulele Hebride.

într-un astfel de moment de nemulțumire din partea lui, se întâmplase ca Ellen Kerr să găsească acea cămaşă de noapte sub pernă.

Domnişoara Brodie încă îl refuza şi, după ce i se impusese retragerea din funcțiile pe care le deținea legate de biserică, domnul Lowther căzu într-o stare de melancolie.

Chiar şi fetele erau de părere că domnişoara Brodie n-ar fi trebuit să-l mâhnească atât criticându-i picioarele scurte şi oftând după picioarele lungi ale lui Teddy Lloyd.

Aceasta se confesa lor, cu destulă discreție totuşi, de când împliniseră cincisprezece ani. Nu menționase însă, nici măcar prin aluzii vagi, relația ei intimă cu profesorul de muzică, pentru că încă le mai ținea sub observație

pentru a vedea dacă prezintă sau nu garanţie. Nu vroia să trezească suspiciuni în mintea părinţilor; dimpotrivă, vroia să aibă deplina lor încuviinţare şi gratitudine. între timp, căuta în cadrul grupului ei o fată în care să poată avea încredere, a cărei curiozitate să fie mai mare decât dorinţa de-a face senzaţie şi care, în dorinţa de-a afla tot mai mult de la ea, să nu divulge niciodată cele ce-i fuseseră destăinuite. Trebuia să fie o singură fată - două ar fi fost deja periculos.

Se fixă asupra lui Sandy, dar nici aşa nu discuta propria ei relaţie.

în vara anului o mie nouă sute treizeci şi cinci, elevelor li se impusese să poarte la reverul jachetei o rozetă din panglică roşie, albă sau albastră, pentru că şcoala sărbătorea jubileul de douăzeci şi cinci de ani. Rose Stanley îşi pierdu rozeta şi bănui că asta se-ntâmplase în atelierul lui Teddy Lloyd. Totul se petrecea la puţin timp după vizita lui Sandy acasă la acesta.

- Ce faci în vacanţa de vară, Rose? întrebă domnişoara Brodie.

- Mă duce tata în nordul Scoţiei, unde rămân două săptămâni. După aceea, nu ştiu; presupun că voi poza sporadic pentru domnul Lloyd.

- Foarte bine.

După următoarea vacanță de vară, domnişoara Brodie începu să i se destăinuie lui Sandy, în timp ce jucau golf.

- Toate amabilitățile mele se concentrează asupra ta şi a lui Rose. Nu discuta acest lucru cu fetele celelalte ca să nu stârneşti invidie. Mi-am pus

speranța şi în Jenny - e atât de drăguță, dar a devenit insipidă, nu ți se pare?

Era exact ideea ce încolțise şi în mintea lui Sandy, pentru că Jenny începuse s-o plictisească în acel an, făcând-o să se simtă singură.

- Da, puțin.

- îmi făcusem speranțe şi în privința lui Eunice, dar se pare că e interesată acum de un băiat cu care merge la înot. Cu siguranță, se va căsători în curând. Dar, poate că i-am fost de oarecare folos. Cât despre Mary, ei bine, n-am avut niciodată speranțe în privința ei. Când erați mici, m-am gândit că poate fi ceva de capul ei, dar acum a devenit foarte enervantă cu patetismul ei; prefer să am de-a face cu un pungaş decât cu un prost. Monica ... nu mă-ndoiesc că-şi va lua examenele cu bine, dar îi lipseşte finețea spirituală şi de aceea este atât de irascibilă, nu înțelege nimic altceva decât semne, simboluri şi calcule. Nimic nu-

i înfurie mai mult pe oameni decât propria lipsă de finețe spirituală, Sandy. De aceea mahomedanii sunt atât de placizi - au o doză mare de capacitate de introspecție.

Nu mai sta cocoşată asupra crosei; apleac'-te doar din talie.

- Ați jucat vreodată cu domnişoara Lockhart?

- Nici n-am ştiut că joacă golf.

- Chiar foarte bine.

Sandy o văzuse într-o sâmbătă dimineață jucând cu Gordon Lowther.

- Bună lovitură, Sandy. Stiu foarte puține despre domnişoara Lockhart - las-o acolo, săraca, între borcanele ei cu substanțe chimice. Individele de la cursul superior sunt toate nişte materialiste pacifiste, adică exact ceea ce eu, domnul Lowther şi domnul Lloyd detestăm mai mult, asta fără să punem la socoteală semidoctele obtuze de la cursul primar. Sandy, după cum priveşti, sunt sigură că eşti mioapă; îți trebuie ochelari.

- Nu sunt; doar pare aşa.

- Stii, Sandy, draga mea, am mari ambiții pentru tine şi Rose. Ai intuiție şi capacitate de discernământ, iar Rose acționează perfect din instinct.

- Poate că nu este chiar o cerebrală.

- Da, ai dreptate, dar Rose îşi va asigura viitorul acţionând astfel.

- Instinctul îi spune cum să pozeze.

- Asta înseamnă să ai capacitate de introspecţie în ceea ce te priveşte. Ştiu foarte bine, pentru că această etapă de apogeu în care am ajuns mi-a exacerbat capacitatea de o acţiona instinctiv şi de a percepe fin universul din afară şi din interiorul fiinţei mele.

Sandy mergea şi stătea în faţa Catedralei St. Giles, meditând asupra simbolurilor unei mântuiri sumbre, îngrozitoare, în comparaţie cu care focul damnării părea preferabil. Nimeni, nici acasă, nici la şcoală, nu-i vorbise vreodată de calvinism. Nu avea deloc experienţa de clasă socială şi nu era conştientă decât de faptul că există ceva ce-i scăpa, de care fusese privată.

De fapt, Sandy se simţea privată de calvinism, sau mai degrabă de recunoaşterea acestuia. Dorea să-şi exercite dreptul de a respinge ceva. Ştia că domnişoara Gaunt şi surorile Kerr erau convinse că Dumnezeu plănuise practic pentru fiecare om în parte, însă înainte de naşterea acestuia, o surpriză

neplăcută la moarte. Mai târziu, când citi sarcinile lui John Calvin, Sandy constată că, deşi concepţia populară legată de calvinism era în multe privinţe greşită, ideea că Dumnezeu avusese fantezia de-a implanta în anumiţi oameni un simţ eronat al bucuriei şi salvării, astfel încât la sfârşitul vieţii să aibă o surpriză cu atât mai neplăcută, era perfect adevărată.

Era clar că domnişoara Brodie vroia ca Rose să devină iubita lui Teddy Lloyd, iar ea, Sandy, să devină informatoarea ei, doar de asta le alesese pe ele două ca fiind "crema". Era o simplă idee, cert este că domnişoaei Brodie îi făcea mare plăcere să se ocupe de pregătirile în acest sens, fetele fiind deocamdată prea tinere. Sandy, la rândul ei, era la fel de fascinată de această idee. Totuşi, când fostele ei eleve împliniră şaisprezece ani, domnişoara Brodie anunţa în plen: "Sandy va deveni un excelent agent secret, o spioană grozavă." Când era singură cu Sandy, îi spunea că "Rose va fi o amantă nemaipomenită - codul moral nu i se aplică, ea ridicându-se deasupra acestuia".

Timp de peste un an, Sandy cochetă cu această idee: mergea frecvent în vizită la familia Lloyd şi povestea apoi domnişoarei Brodie cum evolua realizarea portretelor.

De fapt, interesul profesorului de desen pentru Rose era pur şi simplu profesional, pentru că era un model bun. Rolurile se inversaseră însă: Sandy se culcase cu Teddy Lloyd, iar Rose transmisese informaţia.

între timp, domnişoara Brodie îl neglija pe domnul Lowther şi petrecea cât mai mult timp posibil cu Rose şi cu Sandy discutând despre artă, despre cum este să pozezi pentru un artist viitorul pe care îl avea Rose ca model şi despre necesitatea ca Rose să-şi dea seama de puterea pe care o avea - acel har care făcea din ea o excepţie de la regulă, excepţie care confirmă regula. Domnişoara Brodie era prea prudentă pentru a face afirmaţii mai precise, iar Rose intuia doar pe jumătate. Cert este că, urmându-şi instinctul, Rose deveni faimoasă pentru modul cum făcea dragoste, printre elevii care, stând în picioare lângă bicicletele lor, discutau cu fetele de la o distanţă sigură.

Cu toate acestea , Rose vorbea puţin despre sex şi îi făcea plăcere şi mai puţin, dar acţiona din instinct şi o asculta pe domnişoara Brodie ca şi cum ar fi fost de acord cu tot ce spunea aceasta.

- Când vei avea şaptesprezece sau optsprezece ani, Rose, vei ajunge la momentul deplinei tale împliniri

- Da, domnişoară Brodie, cred că aşa va ii, intr-adevăr.

Pasiunea lui Teddy Lloyd pentru Jean Brodie era evidentă în toate portretele pe care le făcea diferitelor membre ale grupului ei. Le făcu şi un portret de grup în care fiecare îşi purta pălăria în mod diferit, fiecare fiind de fapt o transpunere a chipului domnişoarei Brodie. în cele mai multe portrete apărea însă Rose, pentru că era un model foarte bun şi Teddy Lloyd o plătea cu cinci şilingi şedința, bani foarte utili pentru Rose care era dependentă de cinema. Sandy simțea cu atât mai multă afecțiune pentru domnişoara Brodie, cu cât vedea cât de mult se înşela în privința lui Rose. Era exact perioada când domnişoara Brodie părea frumoasă şi fragilă, tot aşa cum Edinburgh cel îmbâcsit şi întunecat se transforma brusc într-un

oraş translucid , eteric, când o anumită lumnă de un alb ca de perlă cădea asupra uneia din străzile cu aer desuet. La fel şi trăsăturile dominatoare ale domnişoarei Brodie se transformau, în ochii lui Sandy, în trăsături diafane când o privea în lumina curiozității nesăbuinței femeieşti. De fapt, Sandy nu simțea niciodată mai multă afecțiune pentru ea decât în momentele în care dădea dovadă de astfel de înduioşătoare naivități.

Figura domnişoarei Brodie ca promotoare a reformei în învăţământ, mare amatoare de istorie şi artă romană şi conducătoare a grupului se impunea încă pregnant. Din punct de vedere şcolar, nu era întotdeauna comod să ţi se asocieze numele cu al ei. Lipsa spiritului de echipă era suficientă pentru a le diferenţia, chiar dacă nu ar fi purtat pălăriile fiecare în câte un fel. Pentru întreaga şcoală ele erau grupul Brodie, iar poziţia lor era demnă de invidiat: vizite la Cramond, în atelierul lui Teddy Lloyd, vizionarea de piese de teatru, invitaţii la ceai acasă la domnişoara Brodie.

Divergenţele acestea cu autorităţile pe tema sistemului ei educativ se accentuau pe măsura

trecerii anilor şi, de fiecare dată când se ajungea într-un punct de criză, considera ca pe o datorie morală a grupului ei să o susţină, strângând rândurile în jurul său.

- Iar mi s-a propus să mă angajez la o şcoală progresivă. Nu voi face asta; voi rămâne aici, unde trebuie să-mi fac datoria. Fetele care mi se opun nu vor reuşi în viaţă.

- Nu, o susţinură toate în cor, desigur că nu.

Directoarea nu renunţase la ideea de-a verifica fetele pentru a vedea ce ştiu şi, frustrată uneori, lua

măsuri de represalii împotriva lor, sub masca principiului corectitudinii.

- Acolo unde nu se reuşeşte pe motivul politicii mele educative, se încearcă o calomnie personală, spuse domnişoara Brodie într-o bună zi. Din păcate, este adevărat că au fost unele implicaţii legate de relaţia cu bietul domn Lowther. Aşa cum bine ştiţi, mi-am pus multă energie în slujba sănătăţii sale. Ţin la domnul Lowther. Şi, de ce nu? Nu suntem făcuţi să ne iubim? Sunt prietena cea mai apropiată şi confidenta lui Gordon Lowther. Mă tem că, în

ultima vreme l-am cam neglijat, dar încă însemn mult pentru el şi e suficient să ridic un deget ca el să fie de partea mea. Această relaţie a fost recepţionată în mod distorsionat.

Erau câteva luni de-acum de când domnişoara Brodie îl neglijase pe Gordon Lowther, iar fetele nu-şi mai petreceau după-amiezele de sâmbătă acasă la acesta, la Cramond. Sandy presupunea că relaţia era prin procură: Rose era predestinată să-i devină iubită.

- A trebuit să suport atâtea calomnii pentru serviciile aduse domnului Lowther ... Dar voi supravieţui. Dacă aş vrea, aş putea să mă mărit cu el şi mâine.

Chiar în dimineața următoare acestei declarații a domnişoarei Brodie, în ziarul "The Scotsman" apăru anunțul logodnei lui Gordon Lowther cu domnişoara Lockhart, profesoara de chimie. Nimeni nu se aşteptase. Domnişoara Brodie rămase extrem de surprinsă şi suferi un timp, simțindu-se trădată. Apoi, se pare că-şi reaminti că adevărata ei dragoste era Teddy Lloyd, iar Gordon Lowther fusese pur şi simplu util. Participă şi ea cu bani, alături de toți ceilalți profesori la cumpărarea

serviciului de ceai oferit cuplului la ultima întâlnire din trimestru. Domnul Lowther ținu un discurs, adresându-se cu "voi, fetelor" şi privind timid, din când în când, spre domnişoara Brodie care se uita la nori pe fereastră. Mai privea uneori şi spre viitoarea lui soție care stătea liniştită lângă directoare, aşteptându-l să termine. Avea încredere în domnişoara Lockhart, ca toată lumea, de altfel: aceasta nu numai că juca golf şi şofa, dar ar fi putut foarte bine să arunce şcoala în aer cu praful de puşcă avut în borcan.

Ochii căprui ai domnişoarei Brodie erau fixați în continuare asupra norilor. Sandy se gândi că, frumoasă şi fragilă cum era, domnişoara Brodie ar fi putut renunța la Teddy Lloyd pentru că era conştientă că nu poate menține acea frumusețe.

Trimestrul următor, când domnul Lowther se-ntorsese din luna de miere, domnişoara Brodie îşi canaliză toată energia rămasă în planul pentru Sandy şi Rose şi, dacă tot mai rămânea ceva, în politică.

Capitolul 1

Domnişoara Mackay, directoarea, nu renunță la a iscodi grupul Brodie. Ştia că era inutil să facă acest lucru direct, aşa că abordă fetele indirect, în speranța că acestora le va scăpa o informație care să impună excluderea domnişoarei Brodie. Aşadar, o dată pe trimestru, continua să le invite la ceai.

In orice caz, erau puține lucruri pe care fetele le puteau povesti fără să se implice ele însele. Prietenia lor cu domnişoara Brodie dura de şapte ani - le intrase deja în sânge.

- Domnişoara Brodie, draga de ea, stă sub ulm si istoriseşte elevelor sale povestea cu totul deosebită a vieții ei, spuse directoarea în mod confidențial lui Sandy, când acesteia îi veni rândul să fie invitată. Când s-a angajat la şcoală era o tânără profesoară energică, dar acum ... Oftă, dând din cap, mă tem că acum nu mai este în formă. Mă îndoiesc că elevele ei vor trece examenul la sfârşitul

anului. Să nu-ţi închipui că o critic. Si apoi, sunt sigură că-i place să bea. In definitiv, asta e treaba ei atâta timp cât nu afectează munca la clasă.

- Nu bea, spuse Sandy, exceptând puţin sherry de ziua ei - jumătate de sticlă împreună cu noi şase.

Era aproape vizibil cum directoarea excludea băutura de pe lista cu acuzaţii împotriva domnişoarei Brodie, concentrându-se asupra unei alte tentative de incriminare.

Acum, când împliniseră şaptesprezece ani, fetele puteau vedea în domnişoara Brodie nu numai profesoara, ci şi femeia; în această privinţă, căzură toate de acord asupra faptului că era într-adevăr o femeie incitantă: ochi scânteietori, nas aristocratic, păr castaniu strâns la ceafă.

Domnul Lowther încă o mai privea cu admiraţie, copleşit de amintiri.

Una din cele mai mari admiratoare ale ei era eleva cea nouă, Joyce Emily Hammond, care fusese trimisă la şcoala Blaine ca o ultimă speranţă, după ce fusese obligată să se retragă de la alte şcoli scumpe, din cauza pretinsei ei indiscipline care nu se manifestase totuşi aici decât prin demararea unor ghemotoace de hârtie spre domnul Lowther. Insistă să i se spună Joyce Emily, era adusă dimineaţa la şcoală de o maşină mare neagră cu şofer şi locuia într-o casă enormă în apropiere de Edinburgh.

Părinţii ei, deşi bogaţi, solicitaseră o perioadă de probă înainte de a investi în încă o uniformă şcolară pentru fiica lor. Aşadar, Joyce Emily era îmbrăcată în verde închis, pe când celelalte eleve erau în violet şi se lăuda că avea în şifonier alte cinci uniforme de la şcolile de unde fusese exclusă, alături de tot felul de relicve de la guvernantele pe care le terorizase: o şuviţă de păr fals pe care ea însăşi o tăiase, un carnet de economii, resturile unei feţe de perne pe care odihnea capul uneia din guvernante când ea îi dăduse foc.

In general, elevele îi ascultau povestirile, dar nu o agreau, nu numai din cauza ciorapilor şi fustei verzi şi a maşinii strălucitoare cu şofer, dar şi pentru că erau din ce în ce mai ocupate cu învăţatul pentru examene. Joyce Emily îşi dorea cel mai mult să fie primită în grupul Brodie, al cărui individualism îl aprecia, dar tocmai aceste fete o doreau cel mai puţin printre ele. Cu excepţia lui Mary Macgregor, erau printre cele mai inteligente eleve din şcoală, constituind astfel un obstacol în planul directoarei de-a o discredita pe domnişoara Brodie.

In plus, fetele din grupul Brodie aveau, fiecare, interese personale: Eunice avea un prieten împreună cu care înota, făcea scufundări; Monica Douglas şi Mary Macgregor făceau dese vizite în cartierele periferice unde

duceau alimente

- deşi Mary nu putea înţelege de ce acei oameni săraci care se plângeau mereu de preţul prohibitiv al săpunului nu-şi dădeau hainele şi lenjeria la curăţat. Jenny, care-şi exploata din plin talentul actoricesc, avea întotdeauna un rol de repetat într-o piesă în cadrul cercului dramatic; Rose poza pentru Teddy

Lloyd, iar Sandy o însoţea din când în când, cochetând uneori cu ideea de a-l face pe Teddy s-o sărute din nou, doar pentru a vedea dacă-l poate provoca privindu-l insolent cu ochii ei mici. Pe lângă aceste activităţi separate, fetele se-ntâlneau cu domnişoara Brodie câte două sau trei şi câteodată chiar toate, după orele de curs. In această perioadă, în o mie nouă sute treizeci şi şapte, Jean Brodie, cultiva îndeosebi relaţia cu Rose şi o chestiona pe Sandy în legătură cu relaţia amoroasă pe care o anticipa între Rose şi profesorul de desen.

Aşadar, grupul Brodie nu prea avea timp pentru o delincventă - fie ea numai cu numele - ajunsă în şcoala lor prin influenţa părinţilor. Domnişoara Brodie îşi găsi totuşi timp pentru a se ocupa de ea, fapt ce displăcea fetelor; acestea se liniştiră însă repede, deoarece nu li se impunea prezenţa ei, fiind dusă la teatru şi invitată la ceai separat.

Una din poveştile cu care se mândrea Joyce Emily se referea la faptul că fratele ei, student la Oxford, plecase să lupte în războiul civil din Spania. Şi ea vroia să se înroleze, să poarte armă. Nimeni nu o luă

însă în serios. Războiul civil era ce se relata în ziare şi se dezbătea o dată pe lună la şcoală în cadrul unui cerc. De fapt, toată lumea, inclusiv Joyce Emily, cea anti-Franco, asta în eventualitatea că adoptau o anumită poziție.

La un moment dat, s-a constatat că Joyce Emily lipsea de câteva zile de la şcoală şi în scurt timp o altă elevă îi ocupă locul în bancă. După şase săptămâni se anunță că fugise în Spania şi fusese ucisă în timpul unui atac asupra trenului în care călătorea. La şcoală, tragedia fusese marcată printr-un scurt moment de reculegere.

Mary se înscrise la un curs de stenografie şi dactilografie, iar Jenny la o şcoală de artă dramatică, aşa că doar patru din grupul lor rămăseseră la aceeaşi şcoală în ultimul an. De fapt, nici nu prea simțeau că sunt la şcoală pentru că aveau mult timp

liber la dispoziție; orele de curs erau puține, în schimb erau multe conferințe şi multă muncă de cercetere şi studiu individual la bibliotecă.

Eunice se pregătea să studieze limbile moderne, deşi după un an se răzgândi şi deveni asistentă medicală; Monica avea să urmeze o carieră ştiinţifică; Sandy - psihologia. La îndemnul tatălui ei, Rose intenţiona să se înscrie mai târziu la o şcoală de artă, sau, în cel mai rău caz, să continue să pozeze pentru pictori sau creatori de modă. Tatăl lui Rose, un văduv uriaş a cărui virilitate îi conferea un farmec aparte, fusese imediat atras de domnişoara Brodie, numai că aceasta îl respinsese categoric, considerându-l incult şi mult prea carnal. Fetele, în schimb, manifestaseră întotdeauna o admiraţie vinovată faţă de tatăl colegei lor. Rose îşi urmă şi de data aceasta instinctul şi, la scurt timp după terminarea şcolii se căsători - făcu o partidă foarte bună şi se debarasă de orice influenţă a domnişoarei Brodie. Până atunci, Rose fusese extrem de căutată de elevii din anii terminali de liceu şi de studenţi, iar domnişoara Brodie era obsedată de necesitatea ca

aceasta să aibă o relaţie intimă cu bărbatul de care ea însăşi era îndrăgostită.

Pentru Sandy, nu mai era vorba de o idee nouă, ci de o realitate nouă. Se gândea chiar că nu domnişoara Brodie devenise mai sofisticată pe parcursul anilor, de când le

povestea sub ulmul din curtea şcolii povestea ei simplă de dragoste, ci se schimbase chiar concepția asupra acestei persoane.

Sandy continua să meargă în vizită la familia Lloyd; făcea cumpărături împreună cu Deirdre, asculta conversațiile dintre cei doi soți estimându-le sufletele cu ajutorul unor semne şi simboluri, aşa cum devenise o modă la tinerii care citeau cărți de psihologie şi uneori rămânea în atelier când Rose poza nud, urmărind în tăcere cum pe pânză apărea un nud anonim care, paradoxal, semăna şi cu Rose, dar mai mult cu domnişoara Brodie. Pe Sandy o interesa tot mai mult ce se petrecea în mintea pictorului.

"Din ceea ce-mi spui, cred că Rose şi Teddy vor deveni în curând amanți". Sandy îşi dădu seama că domnişoara Brodie vorbea serios. Ii repetase de

nenumărate ori, căci îi făcea plăcere să audă, că toate portretele făcute de el semănau cu ea. Ii spusese, de asemenea, că Teddy Lloyd dorea să renunțe la profesorat şi pregătea o expoziție, fiind încurajat în acest sens de criticii de artă şi descurajat de gândul la numeroasa familie pe care trebuia s-o întrețină.

- Sunt muza lui, spunea domnişoara Brodie, dar am

renunțat la dragoste pentru a-mi dedica perioada cea mai frumoasă a vieții tinerelor pe care trebuie să le educ. Sunt muza lui, dar Rose îmi va lua locul.

"Se crede însăşi Providența", se gândi Sandy, "se crede Dumnezeul lui Calvin, îşi închipuie că vede începutul şi sfârşitul". De asemenea, o cataloga drept o lesbiană latentă ale cărei tendințe apăreau doar la nivelul subconştientului. De fapt, o clasifica în conformitate cu toate teoriile moderne din tratatele de psihologie. Un singur lucru nu putea face: nu-i putea şterge imaginea de pe toate pânzele pictate de Teddy Lloyd.

După ce se călugări, Sandy primi vizite ocazionale din partea fostelor colege, pentru că scrisese cartea de psihologie şi pentru că tuturor li se părea interesant să viziteze o călugăriță, datorită încărcăturii spirituale pe care o astfel de întâlnire le-o oferea.

Veni şi Rose, care era de mult timp căsătorită cu un om de afaceri de succes şi, bineînțeles, începură să discute despre domnişoara Brodie.

- Vorbea mult despre misiunea de a-ți dedica viața unui scop nobil, spuse Rose, dar nu se referea la acest fel de dedicare aşa cum l-ai înțeles tu. Nu crezi că ea şi-a

dedicat viața elevelor ei?

- Ba da, cred că da.

- De ce a fost eliminată? Din cauza relațiilor amoroase?

- Nu, a politicii.

- Nu ştiam că se ocupa de politică.

- Era doar un interes marginal, dar a folosit ca pretext.

Monica Douglas veni s-o viziteze pe Sandy doar pentru că ajunsese într-un moment de criză al vieții.

Se căsătorise cu un om de ştiință şi, într-un acces de furie, aruncase un cărbune aprins în sora lui, drept pentru care acesta dorea despărțirea definitivă.

- Nu prea mă pricep la acest gen de probleme, mărturisi Sandy.

Nici Monica nu sperase să capete prea mare ajutor din partea ei, pentru că o cunoştea pe Sandy de mult timp şi vechile cunoştințe nu sunt niciodată de mare ajutor. Aşadar, începură să discute despre domnişoara Brodie.

- A reuşit în cele din urmă ca Rose să aibă o relație intimă cu Teddy Lloyd? întrebă Monica.

- Nu.

- Era ea însăşi îndrăgostită de Teddy Lloyd?

- Da, şi el o iubea.

- înseamnă că a fost o adevărată renunțare.

- Da; în definitiv, era o femeie în floarea vârstei.

- Nu o luai în serios când vorbea despre renunțare.

- Nici tu.

In vara anului o mie nouă sute treizeci şi opt, după ce ultima din grupul Brodie absolvi şcoala

Blaine, domnişoara Brodie plecă în Germania şi Austria, iar Sandy începu să studieze psihologia şi merse la familia Lloyd pentru a poza; i se făcea ei portretul, iar Rose le ținea companie ocazional.

Când Deirdre Lloyd luă copiii la țară, Teddy trebui să rămână în Edinburgh pentru că ținea un curs de vară la şcoala de artă. Sandy continua să pozeze de două ori pe săptămână, iar Rose uneori venea, uneori, nu.

Intr-una din zilele când erau singuri, Sandy îi spuse lui Teddy că toate portretele pictate de el, chiar şi cel al bebeluşului lui, semănau cu domnişoara Brodie, după care îl privi fix şi insolent, ca şi cum intenționa să-l şantajeze. O sărută aşa cum făcuse cu trei ani în urmă, când ea avea doar cincisprezece ani şi, timp de cinci săptămâni în acea vară, făcură dragoste; uneori

răspundeau când suna Rose, alteori o lăsau să sune fără să-i deschidă.

Teddy picta puțin în acea perioadă.

- Continui să mă faci să semăn cu Jean Brodie, spunea ea.

Atunci, Teddy începea o pânză nouă, dar rezultatul era acelaşi.

- De ce eşti obsedat de această femeie? Nu vezi că e ridicolă?

- Ba da, dar te rog, încetează de a-mi mai analiza mintea; nu e firesc pentru o fată de optsprezece ani.

Domnişoara Brodie îi telefon' lui Sandy, la întoarcerea din Germania şi Austria, rugând-o să se-ntâlnească amândouă pe terasa Hotelului Braid Hills. Era preocupată de ceea ce văzuse în recenta ei călătorie şi era convinsă că noul regim va salva lumea. Sandy, plictisită, nu vedea necesitatea salvării lumii, ci doar a îmbunătățirii situației săracilor din mahalalele oraşului Edinburgh. De asemenea, nu credea nici o clipă că nu va mai exista război, cum prevedea domnişoara Brodie.

- Mi-a spus Rose că ai devenit amanta lui.
- Da, are importanță care dintre noi?
- Ce te-a apucat?

- Mă interesează ca persoană.

- Pe naiba! O fată inteligentă cu putere de analiză. Este romano-catolic şi nu înţeleg cum poţi

avea de-a face cu un om care nu gândeşte. Rose era cea potrivită - ea acţionează doar din instinct.

Teddy Lloyd continua să dea oricărei picturi chipul domnişoarei Brodie.

- Ai instinct, dar nu putere de analiză, altfel ţi-ai da seama că această femeie nu trebuie luată în serios.

- Ştiu că nu. Iar tu eşti prea analitică şi enervantă pentru vârsta ta.

Soţia şi copiii lui se-ntoarseră, iar întâlnirile lor deveniseră periculoase şi cu atât mai incitante. Cu cât Sandy îşi dădea seama mai mult că era îndrăgostit de Jean Brodie, cu atât era mai curioasă în legătură cu mintea care iubea acea femeie. La sfârşitul anului, aproape că nu o mai interesa deloc ca persoană, ci doar mintea lui, din care extrase religia ca pe o chintesenţă. Mintea ei se umpluse de acea religie, tot aşa cum cerul era plin noaptea de elemente văzute şi nevăzute. Cu timpul, îl părăsi şi nu reţinu decât partea religioasă, devenind călugăriţă.

Dar în toamna aceea, când mai sonda în adâncul minţii ce-o plăsmuia pe domnişoara Brodie în pictură după pictură, Sandy se-ntâlni de câteva ori cu aceasta. La început, păruse resemnată faţă de legătura ei cu Teddy. Apoi, începu să se bucure din ce în ce mai mult şi să ceară amănunte pe care nu le află niciodată.

- Portretele pictate de el tot îmi mai seamănă?

- Da, foarte mult.

- Atunci totul este foarte bine. In definitiv, Sandy, tu eşti destinată să fii marea amantă, deşi nu mi-aş fi închipuit. Adevărul este mai ciudat decât ficţiunea. Recunosc că o doream pe Rose pentru el şi câteodată regret că am îndemnat-o pe micuţa Joyce Emily să meargă în Spania să lupte - ar fi fost grozavă pentru aşa ceva.

- Chiar s-a dus să lupte?

- Asta intenţiona. Am făcut-o să judece bine. Dar nu avu norocul să lupte deloc, biata de ea.

Când Sandy reveni în acea toamnă s-o vadă pe domnişoara Mackay, directoarea, aceasta comentă:

- Sper că te-ntâlneşti şi cu domnişoara Brodie şi că nu-ţi uiţi vechii prieteni.

- M-am întâlnit cu ea de vreo două ori.
- Mă tem că v-a influenţat cu tot felul de idei. Sclipirea şireată din privirea ei arăta că acum când
Sandy nu mai era eleva şcolii, putea să discute deschis despre comportamentul profesoarei.
- Da, cu o mulţime de idei.
- Aş vrea să aflu şi eu care au fost acelea ... Asta, pentru că lucrurile continuă la fel cu fiecare clasă pe care o formează. Noul grup Brodie este atât de diferit faţă de restul elevelor şcolii ... Fetele sunt foarte precoce ... mă înţelegi ...
- Da, dar nu o veţi putea acuza pentru morală. V-aţi gândit la politică?
- Ce vrei să spui, draga mea ?! Nu ştiam că face politică.
- Nici nu face; e vorba doar de un interes minor. Dar v-aţi gândit vreodată că poate folosi ca pretext?
- Voi chestiona elevele ei, să văd ce spun ele, dacă asta sugerezi, Sandy. Nu am ştiut că te interesează atât de mult problemele lumii şi sunt încântată să ...

- Nu mă interesează problemele lumii, vreau doar să fie oprită domnişoara Brodie.

Era clar că directoarea rămase neplăcut impresionată de Sandy şi, de altfel, la momentul potrivit, nu ezită să-i

spună domnişoarei Brodie: "Una din elevele tale mi-a dat această informaţie; una din grupul Brodie."

Sandy urma să părăsească oraşul la sfârşitul anului şi, când îşi luă rămas-bun de la familia Lloyd, mai privi o dată pânzele ce umpleau atelierul şi din care nu reuşise s-o îndepărteze pe domnişoara Brodie. îl felicită pe Teddy pentru metoda lui economică, iar el o felicită pentru economia acţiunii ei concentrate, chiar fără să ştie de ultima ei iniţiativă.

La sfârşitul trimestrului de vară al anului o mie nouă sute treizeci şi nouă, domnişoara Brodie fusese forţată să se retragă din activitate pe motive politice.

Când aflase această veste, Sandy se călugărise deja.

"Desigur", îi scria domnişoara Brodie în scrisoarea prin care îi împărtăşise vestea retragerii ei din învăţământ, "problema politică a fost doar un

pretext. Au tot încercat fără succes, să mă acuze de imoralitate. Elevele mele au fost întotdeauna reticente în această privinţă. Ceea ce i-a deranjat întotdeauna a fost politica mea educaţională care a atins perfecţiunea cât am fost în floarea vârstei. Mi-am consacrat viaţa elevelor mele, aşa cum ştii. Au făcut din acest pretext politic o armă. Ceea ce mă doare şi mă uimeşte cel mai mult este

faptul că - dacă domnişoara Mackay nu minte am fost trădată de una din elevele mele cele mai apropiate care a pus în mişcare toată ancheta.

Te va mira, poate. Iți pot scrie toate acestea pentru că, dintre toate, tu eşti în afara oricărei suspiciuni, neavând nici un motiv de-a mă trăda. Mă gândesc la Mary Macgregor - poate că, în prostia ei, a păstrat un motiv de nemulțumire împotriva mea. Mă gândesc la Rose, căreia poate că i-a displăcut faptul că domnul L. m-a preferat pe mine. Eunice ... nu cred să fi fost ea, deşi a trebuit adesea să intervin ferm în ideile ei banale; mai ții minte, era atrasă de conceptul de spirit de echipă. Să-mi fi purtat pică pentru asta? Apoi, Jenny ... Ştii cum a

plecat şi nu a mai fost niciodată aceeaşi după ce a vrut să devină actriță. Devenise atât de insipidă ... Să se fi supărat că i-am spus că nu va deveni niciodată o mare actriță? In sfârşit, Monica. Sunt tentată s-o bănuiesc pe ea: dincolo de acea minte calculată, făcută pentru matematică, nu prea exista suflet şi poate că, într-un acces de furie împotriva a tot ceea ce înseamnă Frumusețe, Adevăr şi Bine, pe care ea nu le poate înțelege, să mă fi trădat.

După cum vezi, tu, Sandy, eşti în afara oricărei bănuieli, deoarece nu ai fi avut nici un motiv s-o faci: ai

fost întotdeauna principala mea confidentă, împărtăşind cu mine chiar şi pe bărbatul pe care îl iubesc. Gândeşte-te şi tu cine poate fi. Trebuie să aflu care dintre voi m-a trădat."

Răspunsul lui Sandy suna destul de enigmatic:"Dacă tu nu te-ai trădat, este imposibil să fi fost trădată de noi. Cuvântul «trădare» nu se potriveşte ..."

Mai primi o scrisoare de la domnişoara Brodie doar la moartea lui Mary Macgregor în incendiul din hotel: "Dacă aceasta este răsplata pentru faptul că biata Mary

m-a trădat, cu siguranță n-aş fi dorit ... "Mă tem", scria Jenny, "că domnişoara Brodie e în declin. Vrea să afle cine a trădat-o. Nu mai seamănă deloc cu vechea domnişoară Brodie, cea atât de combativă."

După mortea ei, amintirile legate de numele său fluturară ca nişte rândunele vara, ca în iarnă să se aştearnă o linişte totală. Tot vara veneau şi fetele s-o viziteze pe Sandy, mânăstirea fiind într-un loc unde era mai uşor de ajuns atunci.

Când Jenny veni s-o vadă pe Sandy, devenită acum sora Helena a Transfigurării, îi povesti cum se îndrăgostise subit de un bărbat la Roma şi cum relația lor era fără ieşire.

- Domnişoarei Brodie i-ar fi plăcut să afle aşa ceva, păcătoasă cum era.

- In felul ei, era o inocentă, răspunse Sandy, strângând mai tare barele în spatele cărora se afla.

La rândul ei Eunice îi povesti:

- Am fost anul trecut la Festivalul din Edinburgh şi am pus flori la mormântul domnişoarei Brodie. I-am povestit soțului meu despre ea şi a fost de părere că trebuie să fi fost minunat s-o avem ca profesoară.

- Intr-adevăr, dacă stai să te gândeşti.
- Da, când era în floarea vârstei.

Monica veni din nou.

- înainte de a muri, domnişoara Brodie credea că tu ai trădat-o.
- Este posibil să trădezi numai când se cuvine loialitate.
- Şi ei nu i se cuvenea?
- Până la un punct.

In aceeaşi zi, veni un tânăr, curios să afle mai multe despre ciudata carte de psihologie "Transfigurarea banalului" pe care Sandy o scrisese şi care-i adusese o mulțime de vizitatori.

- Care au fost principalele influențe din anii de

şcoală, soră Helena? Au fost de natură literară? Sau politică? Sau poate personală? A fost calvinismul?

- A fost o anumită domnişoară Jean Brodie, aflată în floarea vârstei.

Sfârşit